

BALTIC POWER Sp. z.o.o.

Morska farma wiatrowa Baltic Power (Polska)

**Struktura ramowa przywracania utraconych źródeł dochodów
(LRF)**

Przygotował: Frédéric Giovannetti
3 Avenue de Grande Bretagne
69006 Lyon – Francja

Z: Sotis Advisors
ul. Dąbrowszczaków 5
03-476 Warszawa – Polska
Anita Kulis i Katarzyna Auffret-Twardowska

Data: 20 czerwca 2023 r.

Wersja: 3

SPIS TREŚCI

STRESZCZENIE	6
KONTEKST INWESTYCJI I ZAKRES NINIEJSZEGO DOKUMENTU	6
KONTEKST PRAWNY	8
Część lądowa.....	8
Część morska	8
WPŁYW INWESTYCJI NA ŹRÓDŁA DOCHODÓW	8
Część lądowa.....	8
Część morska	8
ŚRODKI PRZYWRACANIA UTRACONYCH ŹRÓDEŁ DOCHODÓW.....	9
Część lądowa.....	9
Część morska	9
DALSZE KONSULTACJE I PLAN PRZYWRACANIA UTRACONYCH ŹRÓDEŁ DOCHODÓW	9
1. WSTĘP	10
1.1 KONTEKST INWESTYCJI	10
1.2 RAMY POLITYKI UE I POLITYKI KRAJOWEJ.....	12
1.3 STRUKTURA ZARZĄDZANIA WIELOMA INTERESARIUSZAMI	12
1.4 STRUKTURA RAMOWA PRZYWRACANIA UTRACONYCH ŹRÓDEŁ DOCHODÓW I PLAN PRZYWRACANIA UTRACONYCH ŹRÓDEŁ DOCHODÓW.....	12
2. PODSTAWOWE INFORMACJE NA TEMAT RYBOŁÓWSTWA I POTENCJALNEGO WPŁYWU INWESTYCJI NA MORZU	14
2.1 METODYKA I OGRANICZENIA	14
2.2 PORTY RYBACKIE.....	14
2.3 KWADRATY RYBACKIE	16
2.4 TECHNIKI POŁOWOWE	16
2.5 POŁOWY.....	17
2.6 AKTUALIZACJA DANYCH	18
2.7 PODSUMOWANIE	20
3. W OBECNEJ SYTUACJI, BIORĄC POD UWAGĘ ZAKAZ POŁOWÓW DORSZA, WPŁYW BUDOWY FARMY WIATROWEJ NA SEKTOR, NA KTÓRY JUŻ TERAZ BARDZO POWAŻNY WPŁYW WYWIERAJĄ INNE CZYNNIKI, MA OGRANICZONE ZNACZENIE.WCZEŚNIEJSZE ZARZĄDZANIE INTERESARIUSZAMI ZWIĄZANE Z INWESTYCJĄ BALTIC POWER.....	20
3.1 WCZEŚNIEJSZE KONSULTACJE W SPRAWIE PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO I OOŚ INWESTYCJI.....	21
3.1.1 Konsultacje krajowe w Polsce.....	21
3.1.2 Konsultacje międzynarodowe.....	21
3.2 WCZEŚNIEJSZE KONSULTACJE PRZEPROWADZONE PRZEZ BALTIC POWER	21
3.2.1 Konsultacje w Łebie	22
3.2.2 Konsultacje w ramach „Porozumienia sektorowego”	22
3.2.3 Wcześniejsze konsultacje w gminie Choczewo w zakresie obiektów morskich i lądowych oraz programu Choczewo - Gmina Napędzana Wiatrem	24
4. STRUKTURA RAMOWA PRZYWRACANIA UTRACONYCH ŹRÓDEŁ DOCHODÓW.....	26

4.1	CZEŚĆ LĄDOWA	26
4.1.1	Linia przesyłowa i stacja elektroenergetyczna Baltic Power.....	26
4.1.2	Obiekty towarzyszące PSE.....	27
4.1.3	Potrzeby terenu budowy w zakresie gruntów.....	27
4.1.4	Podsumowanie wpływu	27
4.1.5	Dalsze nabywanie gruntów (w razie konieczności)	28
4.2	CZEŚĆ MORSKA.....	28
4.2.1	Ogólna koncepcja środków zarządzania wpływem	28
4.2.2	Unikanie i minimalizacja	28
4.2.3	Odszkodowanie za utratę dochodów z połowów	29
4.2.4	Środki przywracania utraconych źródeł dochodów.....	30
4.3	ZAKRES PLANU PRZYWRACANIA UTRACONYCH ŹRÓDEŁ DOCHODÓW ORAZ PROCESY Z NIM ZWIĄZANE	30
4.3.1	Charakterystyka ogólna.....	30
4.3.2	Spis i data graniczna.....	30
4.3.3	Plan przywracania utraconych źródeł dochodów	31
4.4	MONITOROWANIE WEWNĘTRZNE I ZEWNĘTRZNE	31
ZAŁĄCZNIK 1 – WYKAZ UŻYTYCH DOKUMENTÓW.....		32
DOKUMENTY OTRZYMANE OD BALTIC POWER		32
DODATKOWE UŻYTE DOKUMENTY I INFORMACJE		32
ŹRÓDŁA INTERNETOWE		33
ZAŁĄCZNIK 2 – STATUS POZWOLEŃ NA REALIZACJĘ INWESTYCJI I POWIĄZANE KONSULTACJE.....		35
POZWOLENIE NA REALIZACJĘ INWESTYCJI.....		35
DECYZJA O ŚRODOWISKOWYCH UWARUNKOWANIACH.....		35
PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO OBSZARÓW MORSKICH.....		35
ZAŁĄCZNIK 3 – RAMY PRAWNE.....		37
KLUCZOWE ISTOTNE PRZEPISY MIĘDZYNARODOWE, UNIJNE I POLSKIE		37
Prawo międzynarodowe i unijne		37
Polskie ustawodawstwo.....		40
POSTANOWIENIA SZCZEGÓŁOWE DOTYCZĄCE ODSZKODOWAŃ I PRZYWRACANIA UTRACONYCH ŹRÓDEŁ DOCHODÓW POSZKODOWANYCH GOSPODARSTW RYBACKICH I WŁAŚCICIELI GRUNTÓW.....		41
Rybołówstwo.....		41
Grunty 42		
ZAŁĄCZNIK 4 – MIĘDZYNARODOWE ANALIZY PORÓWNAWCZE – ODSZKODOWANIA DLA GOSPODARSTW RYBACKICH A FARMY WIATROWE.....		44
WYMAGANIA MIĘDZYNARODOWYCH INSTYTUCJI FINANSOWYCH		44
DANIA		44
FRANCJA		45
WIELKA BRYTANIA.....		46
REZOLUCJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO		46
INNE ROZWIĄZANIA W INNYCH KRAJACH		46
ZESTAWIENIE WYTYCZNYCH OBOWIĄZUJĄCYCH W DANII.....		47

ZAŁĄCZNIK 5 – GRUPY RYBAKÓW, KTÓRE WNIOŚY WKŁAD W PROCES KONSULTACJI SPOŁECZNYCH DOTYCZĄCYCH PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO OBSZARÓW MORSKICH, ORAZ TREŚĆ ZGŁASZANYCH UWAG.....	50
ZAŁĄCZNIK 6 – ŚRODKI WYRÓWNAWCZE DLA RYBAKÓW W POLSCE.....	52
ODSZKODOWANIE ZA ZAKOŃCZENIE DZIAŁALNOŚCI – PRZED KOŃCEM 2022 R.....	52
ODSZKODOWANIE ZA ZAKOŃCZENIE DZIAŁALNOŚCI – OD 2023 R.....	52
ODSZKODOWANIE ZWIĄZANE Z WOJNĄ W UKRAINIE (GRUDZIEŃ 2022 R.)	52

TABELE:

TABELA 1.PODSUMOWANIE WPŁYWU NA GRUNTY	27
---	-----------

RYSUNKI:

RYSUNEK 1. LOKALIZACJA OBIEKTÓW MORSKICH INWESTYCJI I KORYTARZA LINII PRZESYŁOWEJ	11
RYSUNEK 2. PORTY REJESTRACJI JEDNOSTEK PŁYWAJĄCYCH PROWADZĄCYCH POŁOWY W OBSZARZE MFW	14
RYSUNEK 4. ZDJĘCIA WYKONANE W PORTACH RYBACKICH PRZEZ ZESPÓŁ DS. STRUKTURY RAMOWEJ PRZYWRACANIA UTRACONYCH ŹRÓDEŁ DOCHODÓW	15
RYSUNEK 5. ORIENTACYJNY OBRYS INWESTYCJI I KWADRATY RYBACKIE.....	16
RYSUNEK 6. TECHNIKI POŁOWOWE STOSOWANE NA OBSZARZE, NA KTÓRY WPŁYW MA INWESTYCJA.....	17
RYSUNEK 7. OBSZAR LĄDOWEJ LINII PRZESYŁOWEJ I STACJI ELEKTROENERGETYCZNEJ BALTIC POWER	26

SKRÓTY:

EBOR	Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
DŚ	Decyzja środowiskowa
EDC	European Development Canada
EH	Euler Hermes Aktiengesellschaft
OOŚ	Ocena oddziaływania na środowisko
EBI	Europejski Bank Inwestycyjny
EIFO	Duński Fundusz Eksportowo-Inwestycyjny
ESDD	Badanie due diligence środowiskowe i społeczne
ESAP	Plan zarządzania środowiskowego i społecznego
GDOŚ	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
GIP	Dobre praktyki międzynarodowe
LRF	Struktura ramowa przywracania utraconych źródeł dochodów
LRP	Plan przywracania utraconych źródeł dochodów
UM	Urząd Morski (Gdynia)

LSE	Lądowa stacja elektroenergetyczna
MSE	Morska stacja elektroenergetyczna
MFW	Morska farma wiatrowa
PAH	Gospodarstwo domowe, na które ma wpływ Inwestycja
PAP	Osoba, na którą ma wpływ Inwestycja
PR	Wymóg w zakresie efektywności
PS	Standard efektywności
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

STRESZCZENIE

KONTEKST INWESTYCJI I ZAKRES NINIEJSZEGO DOKUMENTU

Baltic Power Sp. z o.o. jest spółką zależną Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN i Northland Power NP BALTIC WIND B.V. („Northland Power”). Planowana inwestycja to morska farma wiatrowa Baltic Power (MFW) oraz infrastruktura przyłączeniowa, w skład której wchodzi 76 turbin wiatrowych, nawet 120 km tras kablowych oraz 2 morskie stacje elektroenergetyczne, znajdujące się na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej w wyłącznej strefie ekonomicznej, a także lądowe przyłącze i stacja elektroenergetyczna znajdujące się w gminie Choczewo. Celem planowanej inwestycji jest wytwarzanie energii elektrycznej z wykorzystaniem odnawialnego źródła energii – wiatru – o maksymalnej łącznej mocy 1200 MW.

Źródło: Baltic Power

Inwestycja przeszła już kilka kluczowych etapów procesu uzyskiwania pozwoleń w Polsce, a ostatnie pozwolenia są obecnie procedowane przez właściwe organy regulacyjne administracji państwowej. Niniejszy dokument stanowi Strukturę ramową przywracania utraconych źródeł dochodów w wyniku realizacji inwestycji. Opracowano go w oparciu o międzynarodowe standardy w zakresie przesiedleń i przywracania utraconych źródeł dochodów. Zasadnicze cele Struktury ramowej przywracania źródeł dochodów to:

- o przedstawienie ram prawnych związanych z odszkodowaniami za przymusowe wykupienie gruntów w Polsce oraz ze strefami ograniczeń na morzu, które mogą wpływać na rybołówstwo;
- o przedstawienie wstępnej oceny potencjalnych oddziaływań na ląd i źródła dochodów obiektów lądowych i morskich Inwestycji oraz powiązanych ograniczeń;
- o przedstawienie wstępnej podstawy źródeł dochodów, na które Inwestycja może mieć wpływ;
- o określenie potencjalnych środków mających na celu unikanie, minimalizację, łagodzenie i kompensację wpływu Inwestycji na źródła dochodów w obiektach lądowych i morskich;

-
- zapewnienie podstawy do konsultacji z rybakami i innymi osobami, na które ma wpływ Inwestycja na temat potencjalnych środków unikania, minimalizacji, łagodzenia skutków oraz środków rekompensacyjnych.
 - przedstawienie ścieżki dalszych prac nad Planem przywracania utraconych źródeł dochodów (LRP).

KONTEKST PRAWNY

Część lądowa

Wykup gruntów może być realizowany polubownie lub na zasadzie wywłaszczenia, jeżeli zawarcie transakcji metodą polubowną jest niemożliwe. Polskie prawo wywłaszczeniowe nie przewiduje przywracania utraconych źródeł dochodów ani wymiany mienia.

Część morska

Na chwilę obecną w polskim prawie brak jest przepisów dotyczących odszkodowań dla rybaków, na których mają wpływ farmy wiatrowe lub inne morskie inwestycje infrastrukturalne. Jednakże w ramach „porozumienia sektorowego” zawartego między kluczowymi interesariuszami polskiego sektora morskiej energetyki wiatrowej odbywają się konsultacje mające na celu uzgodnienie Kodeksu Dobrych Praktyk, które, m. in., będą dotyczyły ograniczeń w zakresie bezpieczeństwa, a w szczególności bezpiecznych odległości mających zastosowanie do rybaków w pobliżu farm wiatrowych, oraz ewentualnego odszkodowania.

WPLYW INWESTYCJI NA ŹRÓDŁA DOCHODÓW

Część lądowa

Zapotrzebowanie Inwestycji na grunty na cele budowy elementów lądowych jest niewielkie:

- 17 hektarów pod korytarz linii podziemnej od miejsca wyjścia kabla na ląd do stacji elektroenergetycznej;
- 8 hektarów gruntów pod stacją elektroenergetyczną.

Zakończono nabywanie gruntów pod elementy części lądowej: korytarz linii to teren należący do Skarbu Państwa (plaża i las), natomiast teren przyszłej stacji elektroenergetycznej obejmował jedną działkę prywatną, która została nabyta w wyniku dobrowolnej transakcji kupna-sprzedaży od prywatnego właściciela.

Część morska

Rybacki, na których potencjalnie ma wpływ Inwestycja, stacjonują głównie w portach w Uście, Łebie, Władysławowie oraz w znacznie mniejszym stopniu, w niektórych innych portach na Pomorzu. Jednostki pływające stacjonujące w tych portach można sklasyfikować w następujący sposób:

- małe jednostki pływające (zazwyczaj o długości poniżej 12 m), które prowadzą połowy na wodach terytorialnych w pobliżu brzegu i mało prawdopodobne jest, aby morska farma wiatrowa miała na nie wpływ;
- większe jednostki pływające (zazwyczaj o długości od 30 do 40 m), z których najbliższa stacjonuje głównie we Władysławowie.

Ponadto we wszystkich portach znajdują się tzw. statki „rybołówstwa rekreacyjnego”, które zabierają turystów na wędkowanie lub zwiedzanie wzdłuż wybrzeża.

Wpływ mógłby wystąpić w przypadku rybołówstwa w samym obrysie Inwestycji, chociaż model podstawowy połowów sugeruje, że cztery kwadraty rybackie, na które ma wpływ Inwestycja, należą do najmniej wydajnych we wschodniej części Morza Bałtyckiego. Łowiska o dużej produktywności znajdują się albo pomiędzy wybrzeżem a farmą wiatrową, albo poza nią we WSE.. W związku z tym wpływ będzie bardziej prawdopodobnie związany z ograniczeniami przemieszczania się przez obszar farmy wiatrowej podczas jej budowy i eksploatacji w przypadku jednostek pływających prowadzących połowy poza farmą wiatrową, oraz w korytarzu kablowym podczas budowy farmy wiatrowej - w przypadku jednostek pływających prowadzących połowy pomiędzy wybrzeżem a farmą wiatrową

Wprowadzony w 2019 r. zakaz połowów dorsza we wschodniej części Morza Bałtyckiego stanowił przełomowy moment dla rybaków na tym obszarze. Przed wprowadzeniem zakazu połowy dorsza stanowiły bardzo istotną część źródeł dochodów rybaków w obszarze Inwestycji, rzędu 50% lub

więcej. Zakaz połowów dorsza stanowił więc dramatyczny cios wymierzony w związane z połowami źródła dochodów (dla rybaków oraz rybaków „rekreacyjnych”). Inne gatunki poławiane na tym obszarze są generalnie mniej cenne. W wyniku zakazu połowów dorsza i ogólnego dostosowania sektora rybołówstwa rząd i UE zachęcają do zaprzestania działalności połowowej za pomocą różnych środków rekompensacyjnych.

Liczba jednostek pływających, na których ruch potencjalnie wpływa morski obrys morskiej farmy wiatrowej Baltic Power, wynosi prawdopodobnie 100–150 pomiędzy trzema portami w Łebie, Ustce (wpływ na te dwa porty jest największy) i Władysławowie (największy port spośród wszystkich trzech, ale wpływ na niego jest najmniejszy). Ponadto wpływ prawdopodobnie dotyczy około 50 rekreacyjnych jednostek pływających. Przyjmując średnią liczebność załogi od 3 do 5 osób, liczba miejsc pracy, na które wpływ ma farma, kształtuje się prawdopodobnie w przedziale od 400 do 1 000. Stanowi to bardzo szeroko zakrojony rząd wielkości, który będzie musiał zostać potwierdzony w drodze konsultacji z rybakami i ich organizacjami.

W obecnej sytuacji, biorąc pod uwagę zakaz połowów dorsza, wpływ budowy farmy wiatrowej na sektor, na który już teraz bardzo poważny wpływ wywierają inne czynniki, ma ograniczone znaczenie.

ŚRODKI PRZYWRACANIA UTRACONYCH ŹRÓDEŁ DOCHODÓW

Część lądowa

Zakończono nabywanie gruntów dla przewidywanych potrzeb Inwestycji. W mało prawdopodobnym przypadku, gdyby konieczne było dalsze nabywanie gruntów, prowadzący Inwestycję będą dążyli do zawarcia transakcji kupna-sprzedaży pomiędzy dwoma dobrowolnie działającymi podmiotami. Jeżeli konieczne będzie uruchomienie trybu wykupu przymusowego zgodnie z polskimi przepisami dotyczącymi wywłaszczenia (co jest mało prawdopodobne), najpierw pierwszej kolejności, zgodnie z przepisami, odbędą się negocjacje. Odszkodowanie pokryje koszty odtworzenia w oparciu o operat szacunkowy sporządzony przez niezależnego rzeczoznawcę, wdrożone zostaną środki przywracania utraconych źródeł dochodów oraz, w stosownych przypadkach, zapewniona zostanie określona pomoc dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji.

Część morska

Wyłączenia i ograniczenia na morzu podczas budowy i eksploatacji farmy wiatrowej zostaną zdefiniowane przez właściwy polski organ regulacyjny (Urząd Morski w Gdyni) i nie są w tym momencie znane. Ponadto trwa proces konsultacji między odpowiednimi interesariuszami w celu opracowania Kodeksu Dobrych Praktyk określającego ramy interakcji między sektorem morskiej energetyki wiatrowej a rybołówstwem, włączając w to dalsze konsultacje i środki zapobiegawcze.

Baltic Power stosuje wyłączenia i ograniczenia określone przez organ regulacyjny oraz Dobre Praktyki wypracowane na forum z udziałem wielu interesariuszy.

DALSZE KONSULTACJE I PLAN PRZYWRACANIA UTRACONYCH ŹRÓDEŁ DOCHODÓW

Po zdefiniowaniu wyłączeń i ograniczeń przez Urząd Morski w Gdyni oraz sfinalizowaniu i opublikowaniu Kodeksu Dobrych Praktyk Baltic Power zaangażuje się szerzej w informowanie i przeprowadzanie konsultacji z rybakami na szczeblu lokalnym w celu przekazania im wiedzy na temat mających do nich zastosowanie działań, w tym, w stosownych przypadkach, odszkodowań i środków przywracania utraconych źródeł dochodów.

Poziom odniesienia dotyczący jednostek pływających, połowów, łowisk i załóg w odniesieniu do kutrów rybackich oraz jednostek do połowów rekreacyjnych zostanie zaktualizowany, ponadto przeprowadzone zostanie badanie społeczno-ekonomiczne.

Baltic Power przygotowuje i opublikuje Plan przywracania utraconych źródeł dochodów opracowany na podstawie niniejszej Struktury ramowej przywracania utraconych źródeł dochodów, ostatecznego wpływu, analiz poziomów odniesienia, uzgodnionych działań oraz wyników konsultacji.

1. WSTĘP

Inwestor stara się pozyskać finansowanie Inwestycji od kilku banków komercyjnych, z potencjalnym udziałem Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju (EBOR), Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI), Export Development Canada (EDC), Duńskiego Funduszu Eksportowo-Inwestycyjnego (EIFO) oraz Euler Hermes Aktiengesellschaft (EH). Wszystkie te podmioty zwane są łącznie „Potencjalnymi Kredytodawcami”.

Spółka Baltic Power uzyskała niezbędne decyzje środowiskowe na szczeblu krajowym. Jednakże kilku Potencjalnych Kredytodawców wymaga, aby dla Inwestycji wdrożono działania dodatkowe do tych wymaganych przez prawo krajowe, co stanowi jeden z wymogów zapewnienia finansowania. Wymagania Potencjalnych Kredytodawców wynikają z ich zobowiązań do dostosowania się do [Zasad równikowych \(Equator Principles\) i odpowiednich Standardów efektywności IFC](#) oraz [Wymogów EBOR w zakresie efektywności](#).

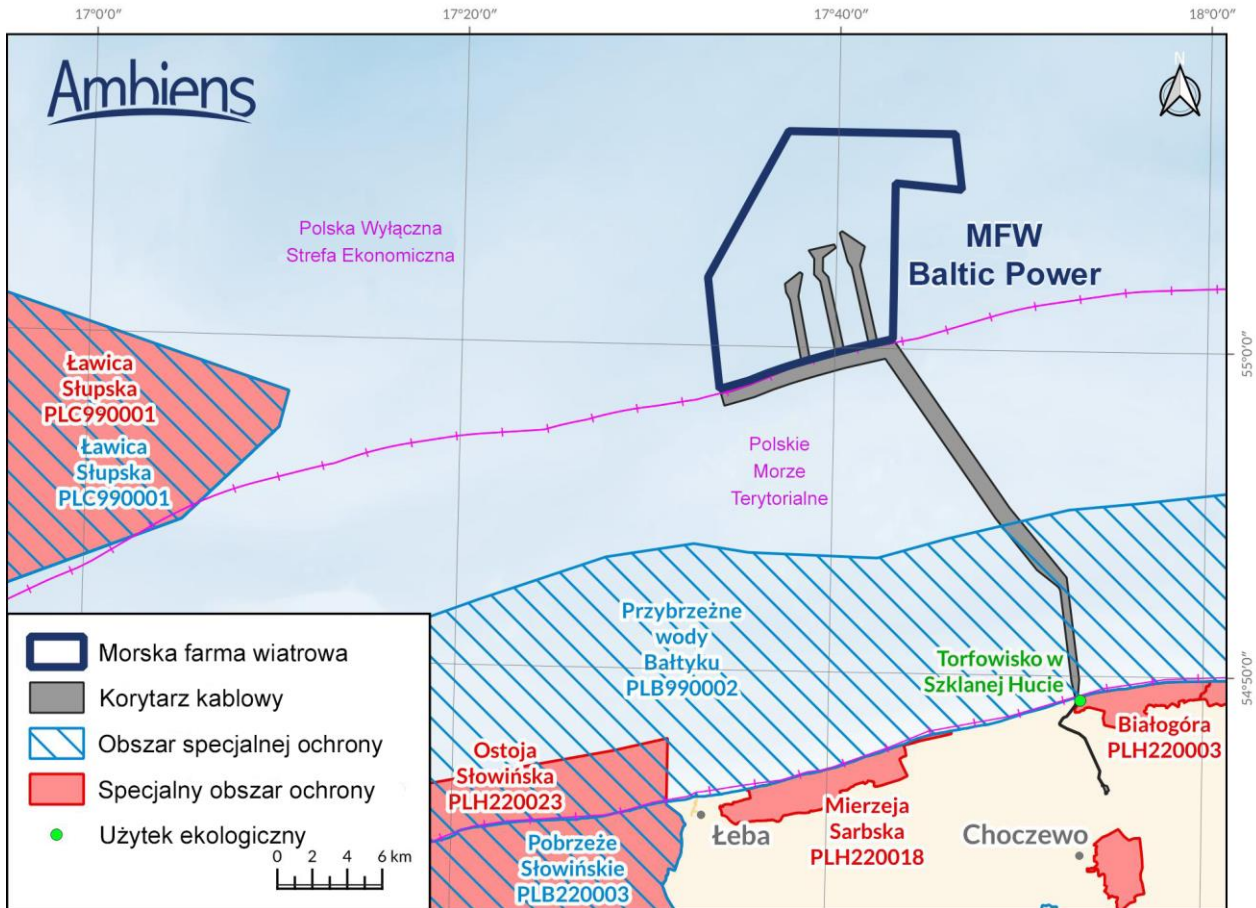
Potencjalni Kredytodawcy zaliczyli Inwestycję do kategorii A, ponieważ budowa dużej morskiej farmy wiatrowej o mocy 1200 MW może mieć znaczący wpływ środowiskowy i społeczny. Potencjalni Kredytodawcy przeprowadzili w odniesieniu do Inwestycji badanie due diligence środowiskowe i społeczne (ESDD) względem swoich zasad środowiskowych i społecznych. Inwestycja zorganizowana jest w taki sposób, aby spełniać zasady środowiskowe i społeczne Potencjalnych Kredytodawców w oparciu o przegląd krajowych raportów o oddziaływaniu na środowisko, uzyskiwanie pozwoleń, dodatkowe działania podejmowane przez Inwestycję na etapie przygotowawczym oraz realizację działań określonych w Planie działań środowiskowych i społecznych (ESAP), który zostanie uzgodniony w odpowiednich umowach kredytowych z ostateczną grupą kredytodawców (Ostatecznymi Kredytodawcami). Niniejszy dokument opracowano na wniosek kilku Potencjalnych Kredytodawców w celu przedstawienia Struktury ramowej przywracania utraconych źródeł dochodów Inwestycji.

1.1 KONTEKST INWESTYCJI

1. Baltic Power Sp. z o.o. jest spółką zależną Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN i Northland Power NP BALTIC WIND B.V. („Northland Power”). Planowana Inwestycja obejmuje morską farmę wiatrową Baltic Power (MFW) oraz infrastrukturę przyłączeniową. Jej celem jest wytwarzanie energii elektrycznej z wykorzystaniem odnawialnego źródła energii – wiatru – o maksymalnej łącznej mocy 1200 MW. Inwestycja obejmuje:
 - o 76 turbin wiatrowych, do 120 km tras kablowych i 2 morskie stacje elektroenergetyczne, znajdujące się na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej w wyłącznej strefie ekonomicznej w odległości około 23 km od brzegu, w pobliżu miasta Łeba.
 - o lądowe przyłącze i stacja elektroenergetyczna znajdujące się w gminie Choczewo (województwo pomorskie).

2. Na poniższym rysunku przedstawiono lokalizację obiektów morskich Inwestycji oraz korytarza linii przesyłowej:

Rysunek 1. Lokalizacja obiektów morskich Inwestycji i korytarza linii przesyłowej

Źródło: Raport ESDD, Ambiens

3. Opracowana została ocena oddziaływania na środowisko zgodnie z przepisami polskimi i unijnymi, a Inwestycja została zatwierdzona przez polski organ właściwy (w rozumieniu unijnej dyrektywy OoŚ). W Załączniku 2 przedstawiono informacje na temat aktualnego stanu uzyskiwania pozwoleń ramach odniesieniu do Inwestycji.
4. Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju rozważa finansowanie Inwestycji. Ponieważ budowa i eksploatacja Inwestycji może mieć wpływ na źródła dochodów, EBOR zażądał od Inwestycji dalszego zbadania tej kwestii i przygotowania Struktury ramowej przywracania utraconych źródeł dochodów (LRF) zgodnie z Wymogiem EBOR w zakresie efektywności 5 „Nabywanie gruntów, ograniczenia w użytkowaniu gruntów i przymusowe przesiedlenia” w odniesieniu do wpływu na grunty, zasoby i źródła dochodów, w tym, m. in., w odniesieniu do rybaków, na których Inwestycja Baltic Wind ma potencjalny wpływ.
5. Metodyka zleconego zadania bazuje na Zakresie wymagań i obowiązków przekazanych przez Sponsorów oraz Inwestycję w dniu 23 maja 2023 r. Udzielono również wsparcia w celu sfinalizowania Planu Zarządzania interesariuszami opracowanego przez Ambiens (który był przygotowany już na początku tego zadania), aby uwzględnić dodatkowe działania konsultacyjne związane ze Strukturą ramową przywracania utraconych źródeł dochodów oraz współpracę z grupami rybaków.

6. Zadanie zrealizowano w krótkim terminie pod koniec maja i na początku czerwca 2023 r. Obejmowało ono wyjazd do obszaru Inwestycji oraz szeroko zakrojone konsultacje z Klientem i Kredytodawcami. Jednakże w ramach tego zadania nie podjęto żadnej bezpośredniej współpracy ze stronami, na które wpływ ma Inwestycja, ponieważ postanowiono nie uprzedzać procesu konsultacji zorganizowanego w ramach „Porozumienia sektorowego” (zob. rozdział 1.3).
7. Załącznik 1 zawiera wykaz dokumentów udostępnionych dla potrzeb tego zadania.

1.2 RAMY POLITYKI UE I POLITYKI KRAJOWEJ

8. Inwestycja wpisuje się w ogólny cel klimatyczny UE na 2030 r. (Fit for 55¹ – redukcja emisji gazów cieplarnianych o 55% do 2030 r.² w porównaniu z poziomem z 1990 r. oraz dalsza neutralność emisyjna (węglowa) do 2050 r.). Morskie farmy wiatrowe to jedno z narzędzi osiągnięcia tych celów.
9. Polityka Energetyczna Polski do 2040 r. (PEP 2040) bierze pod uwagę zmiany w miksie energetycznym, a także konieczność zapewnienia: bezpieczeństwa energetycznego, sprawiedliwej transformacji, odbudowy gospodarczej po pandemii COVID, stabilnego rynku pracy, zrównoważonego rozwoju gospodarki oraz wzmocnienia jej konkurencyjności przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych Polski. Oczekuje się, że łączna moc zainstalowana w jednostkach wytwórczych energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii (OZE) wyniesie w 2030 r. około 23–25 GW, co spowoduje podwojenie mocy zainstalowanej OZE w porównaniu z 2020 r. Rozwój morskiej energetyki wiatrowej zapewnia istotne możliwości w kontekście polskim. Moc zainstalowana w inwestycjach realizowanych przez Polskę może osiągnąć 5,9 GW w 2030 r. i ok. 11 GW w 2040 r. Obecnie trwa proces konsultacji w zakresie przeglądu planów dotyczących morskiej energetyki wiatrowej i zwiększenia planowanej mocy.

1.3 STRUKTURA ZARZĄDZANIA WIELOMA INTERESARIUSZAMI

10. Deweloperzy morskiej energetyki wiatrowej, polski rząd i pozostali interesariusze zawarli w 2021 r. „Porozumienie sektorowe” na rzecz rozwoju morskiej energetyki wiatrowej z udziałem wielu interesariuszy, które dotyczy, m.in., rozwoju i zarządzania interesariuszami. Rozwój inwestycji Baltic Power odbywa się w ramach tej nadrzędnej struktury opartej na szeroko zakrojonych konsultacjach pomiędzy sektorem morskiej energetyki wiatrowej, reprezentowanym przez Polskie Stowarzyszenie Energetyki Wiatrowej, rządem oraz organizacjami społeczeństwa obywatelskiego reprezentującymi interesy podmiotów, na które potencjalnie ma wpływ rozwój morskiej energetyki wiatrowej, w tym m.in. reprezentującymi sektor rybołówstwa.

1.4 STRUKTURA RAMOWA PRZYWRACANIA UTRACONYCH ŹRÓDEŁ DOCHODÓW I PLAN PRZYWRACANIA UTRACONYCH ŹRÓDEŁ DOCHODÓW

11. Zgodnie z zasadami Kredytodawców dotyczącymi „struktur ramowych” i „planów” niniejsza Struktura ramowa przywracania utraconych źródeł dochodów ma stanowić pierwszy krok w kierunku dalszego przygotowania Planu przywracania utraconych źródeł dochodów. Szczegółowe informacje na temat procesu oraz harmonogram, które doprowadzą do złożenia i ujawnienia niniejszego Planu przywracania utraconych źródeł dochodów, przedstawiono w rozdziale 4.3.
12. Struktura ramowa przywracania utraconych źródeł dochodów (i dalej przyszła Struktura ramowa przywracania utraconych źródeł dochodów) ma na celu uwzględnienie wpływu zarówno lądowych, jak i morskich obiektów Inwestycji na grunty i źródła dochodów, a także powiązanych ograniczeń użytkowania gruntów i zasobów naturalnych, które mogą wystąpić w

¹ eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0550

² [Plan w zakresie celów klimatycznych na 2030 r. \(europa.eu\)](https://europa.eu)

fazie budowy i eksploatacji Inwestycji, w tym, m. in., stref wyłączeń i ograniczeń na morzu, które mogą mieć wpływ na rybołówstwo na obszarze morskim Inwestycji i wokół niego.

13. Zasadnicze cele Struktury ramowej przywracania utraconych źródeł dochodów to:

- przedstawienie ram prawnych związanych z odszkodowaniem za przymusowe wykupy gruntów w Polsce oraz ze strefami ograniczeń na morzu, które mogą wpływać na rybołówstwo (przedstawione w Załączniku 3);
- określenie dobrych praktyk branżowych w oparciu o niektóre międzynarodowe wskaźniki referencyjne (przedstawione w Załączniku 4);
- przedstawienie wstępnej oceny potencjalnych oddziaływań obiektów lądowych i morskich Inwestycji oraz powiązanych ograniczeń na ląd i źródła dochodów;
- przedstawienie wstępnego poziomu odniesienia źródeł dochodów, na które Inwestycja może mieć wpływ;
- określenie potencjalnych środków mających na celu unikanie, minimalizację, łagodzenie i kompensację wpływu Inwestycji na źródła dochodów w obiektach lądowych i morskich;
- zapewnienie podstawy do konsultacji z rybakami i innymi osobami, na które ma wpływ Inwestycja na temat potencjalnych środków unikania, minimalizacji, łagodzenia skutków i kompensacji;
- przedstawienie ścieżki dalszych prac nad Planem przywracania utraconych źródeł dochodów.

2. PODSTAWOWE INFORMACJE NA TEMAT RYBOŁÓWSTWA I POTENCJALNEGO WPŁYWU INWESTYCJI NA MORZU

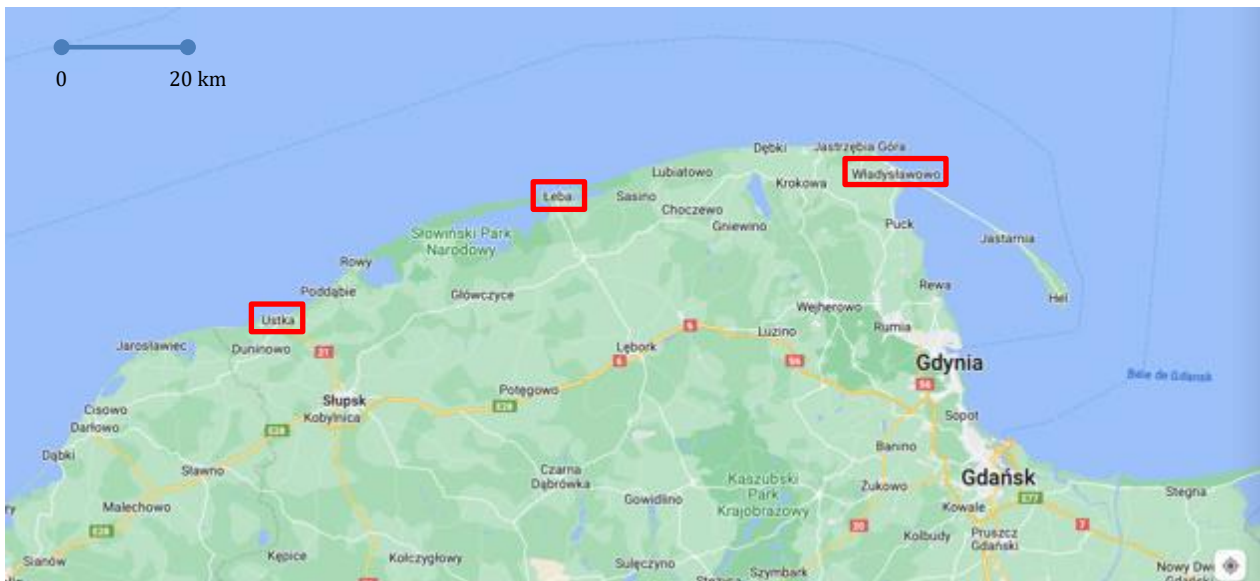
2.1 METODYKA I OGRANICZENIA

14. Informacje dotyczące rybołówstwa zawarte w niniejszym rozdziale bazują na publicznie dostępnych danych, w szczególności pochodzących z OOS Inwestycji. Dane te dotyczą zazwyczaj okresu 2014–2018. Zatem są one w dużej mierze nieaktualne, ponieważ pochodzą sprzed okresu wprowadzenia zakazu połowów dorsza, co drastycznie zmieniło otoczenie gospodarcze dla rybołówstwa we wschodniej części Morza Bałtyckiego.
15. W ramach przygotowywania niniejszej Struktury ramowej przywracania utraconych źródeł dochodów nie przeprowadzono bezpośrednich konsultacji z rybakami. Dane z wywiadów uzupełnią dalsze prace nad Planem przywracania utraconych źródeł dochodów.
16. Załącznik 1 przedstawia wykaz dokumentów, które wykorzystaliśmy do przygotowania niniejszej Struktury ramowej przywracania utraconych źródeł dochodów, w tym niniejszy rozdział podstawowy.

2.2 PORTY RYBACKIE

17. Działalność rybacka prowadzona jest głównie na obszarze MFW Baltic Power z portów znajdujących się w pobliżu obszaru Inwestycji (Łeba, Władysławowo, Ustka), a w znacznie mniejszym stopniu z innych miejsc. Większość kutrów prowadzących połowy w obszarze MFW jest zarejestrowanych w porcie Łeba, który znajduje się najbliżej MFW. Poniższy rysunek przedstawia lokalizację tych portów.

Rysunek 2. Porty rejestracji jednostek pływających prowadzących połowy w obszarze MFW

Źródło danych: googlemaps

18. Poniższy rysunek opracowano w oparciu o badania przeprowadzone na potrzeby Planu zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich w latach 2014–2105. Przedstawia on trasy statków rybackich (o długości powyżej 12 m) z kluczowych portów rybackich na tym obszarze. Dotyczy to sytuacji poprzedzającej wprowadzenie zakazu połowów dorsza i wyraźnie pokazuje dwa główne schematy:
 - niektóre kutry (zakłada się, że są to mniejsze jednostki) prowadzą połowy na wodach terytorialnych w pobliżu brzegu i wpływ obrysu morskiej farmy wiatrowej na nie jest mało prawdopodobny, ale nie niemożliwy.

- o pozostałe kutry (zakłada się, że są to większe jednostki) prowadzą połowy dalej, poza obszarem MFW. Stacjonują one głównie we Władysławowie.
19. Poniższy rysunek przedstawia zdjęcia wykonane w tych trzech portach przez zespół ds. struktury ramowej przywracania utraconych źródeł dochodów na początku czerwca 2023 r.

Rysunek 3. Zdjęcia wykonane w portach rybackich przez Zespół ds. struktury ramowej przywracania utraconych źródeł dochodów

Port we Władysławowie

Port we Władysławowie

Hel: statek rekreacyjny

Łeba: statki rekreacyjne i kutry rybackie

Łeba: łódź do połowów rekreacyjnych oraz sprzedaż ryb na nabrzeżu

2.3 KWADRATY RYBACKIE

20. Morze Bałtyckie w polskiej WSE podzielone jest na „kwadraty rybackie” o powierzchni około 400 km², służące do monitorowania zasobów ryb i wielkości połowów. Morski obrys Inwestycji przecina cztery z tych kwadratów (zob. rysunek poniżej), przy czym w całych polskich wodach przybrzeżnych i wodach WSE występują łącznie 123 kwadraty rybackie. Kwadraty rybackie przecinające się z obszarem MFW, na które Inwestycja ma największy powierzchniowo wpływ, to kwadraty N8 (wpływ obejmuje 17,9% jego powierzchni) i O8 (12,9%). Wpływ na kwadraty N7 i O7 jest znacznie mniejszy (odpowiednio 2,37% i 0,04%).

Rysunek 4. Orientacyjny obrys Inwestycji i kwadraty rybackie

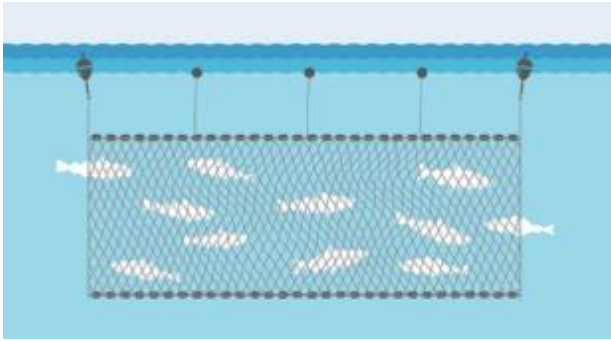

Źródło: Raport OOS

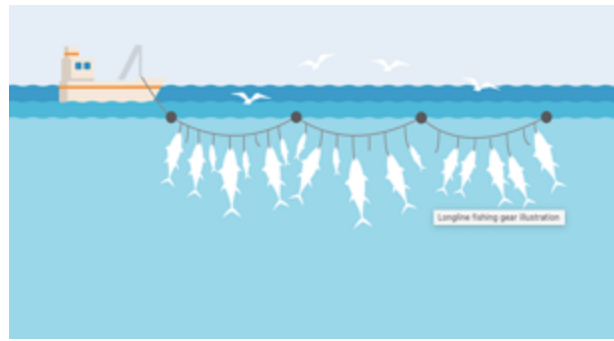
21. W latach 2014–2018 największy udział wielkości i wartości połowów na obszarze czterech kwadratów rybackich, na które wpływ ma Inwestycja, mają kutry rybackie zarejestrowane w Łebie i Ustce (2014–2018).

2.4 TECHNIKI POŁOWOWE

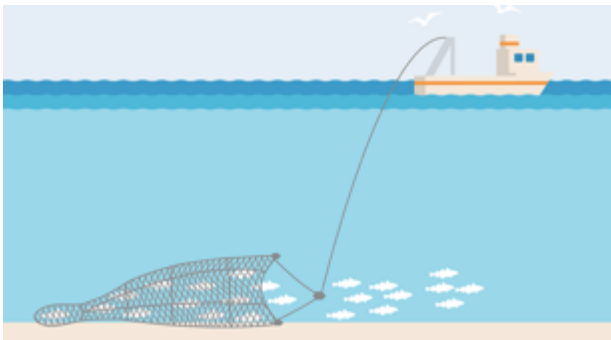
22. W obszarze MFW Baltic Power w latach 2014–2018 do połowów wykorzystywano głównie narzędzia stawne (sieci skrzelowe i haki), a następnie włoki denne i włoki pelagiczne (w toni wodnej). Narzędzia stawne (głównie sieci skrzelowe na dorsza) stanowiły 50% całkowitej wielkości połowów z czterech kwadratów rybackich, na które wpływ ma Inwestycja. Udział połowów włokami dennymi wyniósł 21%. Różne techniki połowowe stosowane na obszarze, na który wpływ ma Inwestycja przedstawiono na poniższym rysunku:

Rysunek 5. Techniki połowowe stosowane na obszarze, na który wpływ ma Inwestycja

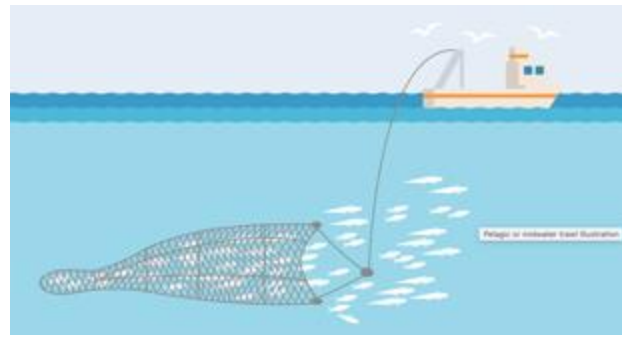
Sieć skrzelowa (narzędzia stawne)

Lina i haki (narzędzia stawne)

Włók denny

Włók pelagiczny

Źródło: Ilustracje Rady zarządzania zasobami morskimi (www.msc.org)

2.5 POŁOWY

23. Dane dotyczące połowów w latach 2014–2018 znajdują odzwierciedlenie w raporcie OOS. Rozważany okres stanowi podstawowe ograniczenie wiarygodności tych danych w odniesieniu do bieżącego okresu, zważywszy na fakt, że zakaz połowów dorsza w Morzu Bałtyckim wszedł w życie w połowie 2019 r. Był to oczywiście główny czynnik zmiany działalności połowowej w Polsce. W latach 2014–2018 gatunki ryb złowionych w kwadratach rybackich, na które wpływ ma Inwestycja to:
- Stornia
 - Dorsz atlantycki
 - Inne, w tym śledź, szprot i turbot.
24. Przed wprowadzeniem zakazu połowów dorsza w 2019 r. połowy tej ryby stanowiły w rzeczywistości większość dochodów rybaków (i 40% pod względem wolumenu połowów). Pozwala to zobrazować wielkość strat dla lokalnego sektora rybołówstwa związanych z zakazem połowów dorsza.
25. OOS opisuje obszar czterech kwadratów rybackich, na które wpływ ma Inwestycja, jako cechujące się niską wydajnością połowową. Średnia wielkość połowów na km² przeprowadzonych na obszarze czterech kwadratów rybackich w latach 2014–2018 wyniosła 0,17 tony/km² (580 zł/km²). To zaledwie 6% średniej wydajności polskich obszarów morskich (choć nieco więcej – 13% – pod względem wartości), która w tym samym okresie wyniosła 2,9 t/km² (4 600 zł/km²). Połowy w kwadratach rybackich, na które potencjalny wpływ ma Inwestycja w poszczególnych latach wykazywały tendencję spadkową w okresie obserwacji odzwierciedlonym w OOS (2014–2018). Wynikało to głównie z dramatycznego pogorszenia stanu zasobów dorsza, co ostatecznie skłoniło Komisję Europejską do wprowadzenia zakazu połowów dorsza we wschodniej części Morza Bałtyckiego obowiązującego od połowy 2019 r.

26. W połowie października 2019 r. ministrowie odpowiedzialni za rybołówstwo z państw członkowskich ustanowili nowe limity połowowe, które będą miały zastosowanie od przyszłego roku. Podjęto wtedy decyzję o niemal całkowitym zakazie połowów dorsza we wschodniej części Morza Bałtyckiego. Zakaz ten dotyczył nie tylko rybaków zawodowych, ale także wędkarzy morskich. Największą grupą rybaków z UE pracujących w tej części Morza Bałtyckiego są Polacy.
27. Czteroletni zakaz połowów dorsza we wschodniej części Morza Bałtyckiego wszedł w życie 1 stycznia 2020 r., ale może zostać przedłużony. Do 2024 r. właściciele statków i załogi statków rybackich, które do tej pory prowadziły połowy tego gatunku, są uprawnieni do otrzymywania odszkodowania z tytułu całkowitej niemożności połowów. W celu złagodzenia skutków gospodarczych zakazu połowów dorsza przyznawane są środki z Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego. Jednakże problem jest taki, że polski sektor rybołówstwa „rekreacyjnego”³ nie jest uwzględniony w tym funduszu i w związku z tym nie wszyscy rybacy mają otrzymać odszkodowanie z tego tytułu. W Załączniku 5 wyszczególniono niektóre środki kompensacyjne, do których mogą kwalifikować się jednostki pływające niemające możliwości połowów.
28. Szacuje się, że problem ten dotyka właścicieli kutrów, małych łodzi i ich załóg (z rodzinami) – około 200 takich jednostek pływających, czyli prawie 1000 osób. W przypadku większości jednostek zajmujących się połowami dorsza w celach rekreacyjnych (wędkarskich) było to jedyne źródło dochodów i z dnia na dzień osoby te utraciły źródła utrzymania.

2.6 AKTUALIZACJA DANYCH

29. Konieczne jest oparcie oceny wpływu dla sektora rybołówstwa na zaktualizowanych danych. Jak wspomniano, dane wykorzystane w raporcie OOŚ i przedstawione powyżej w skrócie dotyczą okresu 2014–2018, w związku z czym nie odzwierciedlają zakazu połowów dorsza z 2019 r.
30. W kwietniu 2022 r. Morski Instytut Rybacki – Państwowy Instytut Badawczy sporządził dokument, w którym obszernie przedstawiono warunki współistnienia w polskich obszarach morskich projektów morskich farm wiatrowych oraz towarzyszącej im morskiej infrastruktury przesyłowej i gospodarki rybackiej⁴.
31. Zakres danych i ich źródeł, które należy przeanalizować w celu oceny rzeczywistej działalności rybackiej na obszarach planowanych farm i infrastruktury towarzyszącej (z ostatnich 5 lat) przedstawiono szczegółowo w dokumencie:
 - „Podstawowe źródło danych to informacje z dzienników połowowych jednostek rybackich oraz miesięcznych raportów połowowych (w przypadku łodzi rybackich o długości kadłuba poniżej 8 m) – dane połowowe”. Dane te są przekazywane drogą elektroniczną lub w formie papierowej przez armatorów jednostek rybackich do Centrum Monitorowania Rybołówstwa (CMR) w Gdyni (zlokalizowanego w strukturze Departamentu Rybołówstwa Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi) bezpośrednio lub za pośrednictwem Głównego Inspektoratu Rybołówstwa Morskiego (GIRM). W systemie bazy danych CMR (ERS) dane te są zawarte w raportach RPT07.
 - W celu określenia wartości połowów niezbędne są informacje o średniorocznych cenach wyładunku ryb – dane dotyczące wielkości wyładunku. Źródłem tych informacji są deklaracje wyładunkowe (stanowiące część dzienników połowowych) oraz dokumenty sprzedaży produktów rybołówstwa. W systemie bazy danych CMR dane te są dostępne w raporcie RPT08.

³ Nie są to rybacy rekreacyjni w zwykłym znaczeniu, a raczej zawodowi rybacy, którzy przekształcili swoją działalność w kierunku wykorzystania swoich statków do przyjmowania turystów podczas wycieczek rybackich. Zob. rozdział 2.2 i powiązane zdjęcia.

⁴ Warunki współistnienia w polskich obszarach morskich projektów morskich farm wiatrowych i towarzyszącej morskiej infrastruktury przesyłowej i gospodarki rybackiej, Morski Instytut Rybacki – Państwowy Instytut Badawczy, Gdynia, 01.04.2022

-
- Dane z systemu monitorowania statków stanowią dodatkowe źródło informacji niezbędnych do dokładnego wskazania miejsca pogrążania. Zgodnie z rozporządzeniem Rady 1224/2009 od dnia 1 stycznia 2012 r. wszystkie jednostki rybackie o długości powyżej 12 m zobowiązane są do posiadania urządzenia umożliwiającego automatyczne zlokalizowanie i identyfikację jednostki pływającej przez system monitorowania statków. Sygnały o lokalizacji jednostki rybackiej wysyłane są w odstępach 1–2 godzin. System monitorowania statków nadzorowany jest przez CMR.”

2.7 PODSUMOWANIE

32. Rybacy, na których potencjalnie ma wpływ Inwestycja stacjonują w portach w Ustce, Łebie, Władysławowie oraz, w znacznie mniejszym stopniu, w niektórych innych portach na Pomorzu. Jednostki pływające stacjonujące w tych portach można sklasyfikować w następujący sposób:
 - małe jednostki pływające (zazwyczaj o długości poniżej 12 m), które prowadzą połowy na wodach terytorialnych w pobliżu brzegu i mało prawdopodobne jest, aby morska farma wiatrowa miała na nie wpływ;
 - większe jednostki pływające (zazwyczaj o długości od 30 do 40 m), stacjonujące głównie we Władysławowie.
33. Ponadto we wszystkich portach znajdują się tzw. statki „rybołówstwa rekreacyjnego”, które zabierają turystów na wędkowanie lub zwiedzanie wzdłuż wybrzeża.
34. Wpływ mógłby wystąpić w przypadku rybołówstwa w samym obrysie Inwestycji, chociaż model podstawowy połowów sugeruje, że cztery kwadraty rybackie, częściowo objęte Inwestycją, należą do najmniej wydajnych we wschodniej części Morza Bałtyckiego. Łowiska o dużej produktywności znajdują się albo pomiędzy wybrzeżem a farmą wiatrową, albo poza nią we WSE. W związku z tym wpływ będzie bardziej prawdopodobnie związany z ograniczeniami przemieszczania się przez obszar farmy wiatrowej podczas jej budowy i eksploatacji w przypadku jednostek pływających prowadzących połowy poza farmą wiatrową, oraz w korytarzu kablowym podczas budowy farmy wiatrowej - w przypadku jednostek pływających prowadzących połowy pomiędzy wybrzeżem a farmą wiatrową.
35. Wprowadzony w 2019 r. zakaz połowów dorsza we wschodniej części Morza Bałtyckiego stanowił przełomowy moment dla rybaków na tym obszarze. Przed wprowadzeniem zakazu połowy dorsza stanowiły bardzo istotną część źródeł dochodów rybaków w obszarze Inwestycji, rzędu 50% lub więcej. Zakaz połowów dorsza stanowił więc dramatyczny cios wymierzony w związane z połowami źródła dochodów (dla rybaków oraz rybaków „rekreacyjnych”). Inne gatunki poławiane na tym obszarze są generalnie mniej cenne. W wyniku zakazu połowów dorsza i ogólnego dostosowania sektora rybołówstwa rząd i UE zachęcają do zaprzestania działalności połowowej za pomocą różnych środków kompensacyjnych.
36. Liczba jednostek pływających, na których ruch potencjalnie wpływa morski obrys morskiej farmy wiatrowej Baltic Power, wynosi prawdopodobnie 100–150 pomiędzy trzema portami w Łebie, Ustce (wpływ na te dwa porty jest największy) i Władysławowie (największy port spośród wszystkich trzech, ale wpływ na niego jest najmniejszy). Ponadto wpływ prawdopodobnie dotyczy około 50 rekreacyjnych jednostek pływających. Przyjmując średnią liczebność załogi od 3 do 5 osób, liczba miejsc pracy, na które wpływ ma farma, kształtuje się prawdopodobnie w przedziale od 400 do 1 000. Stanowi to bardzo szeroko zakrojony rząd wielkości, który będzie musiał zostać potwierdzony w drodze konsultacji z rybakami i ich organizacjami.

3. W OBECNEJ SYTUACJI, BIORĄC POD UWAGĘ ZAKAZ POŁOWÓW DORSZA, WPŁYW BUDOWY FARMY WIATROWEJ NA SEKTOR, NA KTÓRY JUŻ TERAZ BARDZO POWAŻNY WPŁYW WYWIERAJĄ INNE CZYNNIKI, MA OGRANICZONE ZNACZENIE.

WCZEŚNIEJSZE ZARZĄDZANIE INTERESARIUSZAMI ZWIĄZANE Z INWESTYCJĄ BALTIC POWER

3.1 WCZEŚNIEJSZE KONSULTACJE W SPRAWIE PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO I OŚ INWESTYCJI

3.1.1 Konsultacje krajowe w Polsce

37. W kwietniu 2021 r. rozporządzeniem Rady Ministrów przyjęty został plan zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej w skali 1:200 000⁵. Projekt planu poddano szeroko zakrojonym konsultacjom. Proces ten trwał kilka lat i jest odpowiednio udokumentowany (zob. Załącznik 6). Projekt planu wraz ze strategiczną oceną oddziaływania na środowisko (SEA) był dostępny dla ogółu społeczeństwa od 19 czerwca 2018 r. do 1 sierpnia 2018 r. Zaktualizowane dokumenty zostały ponownie udostępnione ogółowi społeczeństwa od dnia 8 sierpnia 2019 r. do dnia 27 września 2019 r. Zorganizowano cztery spotkania konsultacyjne otwarte dla ogółu społeczeństwa oraz spotkania sektorowe, w tym spotkania dotyczące rybołówstwa⁶. Podczas prac nad planem przeprowadzono dodatkowe analizy i badania, w tym dokładniejszą lokalizację łowisk dla łodzi rybackich o długości powyżej 12 m na podstawie wywiadów z rybakami, które objęły 267 rybaków w 53 lokalizacjach (szacowanych na 72% populacji rybaków).
38. Streszczenie tych wywiadów znajduje się w jednym z załączników do planu zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich, jak następuje: „Wszystkie istniejące łowiska i żegluga rybacka na łowiska poza obszarem zastrzeżonym są dozwolone, poza obszarami zamkniętymi dla żeglugi i rybołówstwa wyznaczonymi decyzjami dyrektorów urzędów morskich (zasady bezpieczeństwa żeglugi, 100-metrowa strefa bezpieczeństwa wokół turbin i pozostałych budowli – które zostaną określone na etapie wydawania decyzji o budowie)”.
39. W Załączniku 5 przedstawiono bardziej szczegółowo wyniki tych konsultacji.

3.1.2 Konsultacje międzynarodowe

40. Podczas przygotowywania planu zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich (2017) zorganizowano trzy spotkania z krajami sąsiadującymi. W pierwszym spotkaniu wzięło udział 40 osób z 7 krajów bałtyckich, a następnie ponownie 40 osób wzięło udział w drugim spotkaniu konsultacyjnym (6–7 listopada 2017 r. w Warszawie), w tym przedstawiciele Niemiec, Danii, Szwecji, Rosji, Łotwy i Finlandii.
41. Ze względu na możliwy wpływ Planu zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich (PZPOM) na Niemcy, Danię i Szwecję w trakcie postępowania (rozpoczętego w 2020 r.) zastosowano procedurę transgraniczną ustanowioną konwencją z Espoo.

3.2 WCZEŚNIEJSZE KONSULTACJE PRZEPROWADZONE PRZEZ BALTIC POWER

42. Do tej pory deweloper Inwestycji przeprowadził z udziałem społeczności lokalnych następujące działania związane z konsultacjami i wsparciem.

⁵ [Kategorie planów morskich » Projekt planu zagospodarowania przestrzennego Polskich Obszarów Morskich w skali 1:200000 \(umgdy.gov.pl\)](#)

⁶ [Spotkanie w sprawie rybołówstwa \(umgdy.gov.pl\)](#) „W dniu 21 listopada 2017 r. w Urzędzie Miasta Ustka odbyło się spotkanie branżowe w ramach opracowania projektu planu zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich. Dyskusja poświęcona była proponowanym przepisom dotyczącym sposobu uwzględnienia potrzeb w zakresie rybołówstwa do projektu planu. W spotkaniu uczestniczyli m.in.: Przewodniczący Zespołu Doradczego Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, **przedstawiciele rybaków**, Departament Rybołówstwa w Ministerstwie Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej oraz Instytut Rybołówstwa Morskiego w Gdyni. Dziękuję za liczne przybycie i konstruktywną dyskusję, która pomoże opracować projekt planu optymalnie uwzględniającego potrzebom rybołówstwa”.

3.2.1 Konsultacje w Łebie

43. W marcu 2020 r. Baltic Power zorganizowało spotkanie z lokalną społecznością Łeby⁷. W spotkaniu wzięło udział wielu rybaków, armatorów łodzi rybackich, radnych oraz burmistrz. Omówiono następujące tematy:
- uzgodnienia z Urzędem Morskim dotyczące strefy ochronnej dla farm wiatrowych – istnieją obawy, że Inwestycja nie tylko uniemożliwi rybakom przepływanie przez obszar farmy i ograniczy rybołówstwo na jej obszarze, ale również wypłoszy ryby,
 - kwestia odszkodowań za straty spowodowane budową farm,
 - korzyści, jakie Łeba będzie czerpać z lokalizacji farm wiatrowych,
 - kwestia „lokalnego charakteru” czyli udziału polskich firm w łańcuchu dostaw dla polskich morskich farm wiatrowych – jakie są realne szanse dla przedsiębiorców z Łeby, aby z tego skorzystać (wnioski na temat możliwości włączenia portu w Łebie jako portu operacyjnego)
44. W 2022 r. kontynuowano współpracę z samorządem lokalnym, co zaowocowało długoterminową dzierżawą gruntów dla portu przeznaczonych do obsługi faz budowy i eksploatacji, w którym będzie można zatrudnić 50 osób (techników, którzy mogą obsługiwać poszczególne elementy turbin). Stanowi to interesującą szansę dla społeczności Łeby i perspektywę dla młodzieży. Deweloper poinformował, że trwają dalsze rozmowy ze starostą Lęborka i dyrektorami szkół, aby młodzież z powiatu lęborskiego mogła rozwijać swoje umiejętności w związku z Inwestycją.

3.2.2 Konsultacje w ramach „Porozumienia sektorowego”

45. Z inicjatywy Wiceministra Klimatu i Środowiska przedstawiciele administracji rządowej oraz kluczowi przedstawiciele sektora morskiej energetyki wiatrowej podpisali w dniu 15 września 2021 r. „Porozumienie sektorowe na rzecz rozwoju morskiej energetyki wiatrowej w Polsce”. Nadrzędnym celem tego porozumienia jest wspieranie rozwoju sektora w Polsce oraz maksymalizacja „lokalnego charakteru”, czyli udziału polskich przedsiębiorców w łańcuchu dostaw dla morskich farm wiatrowych budowanych w polskiej wyłącznej strefie ekonomicznej. Porozumienie sektorowe ma umożliwić rozpoczęcie współpracy pomiędzy podmiotami zainteresowanymi budową i rozwojem sektora morskiej energetyki wiatrowej. Stronami Porozumienia są przedstawiciele administracji rządowej, przedstawiciele inwestorów i branży oraz inni interesariusze, w tym:
- Ministerstwo Klimatu i Środowiska,
 - Ministerstwo Aktywów Państwowych,
 - Ministerstwo Obrony Narodowej,
 - Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji,
 - Ministerstwo Edukacji i Nauki,
 - Ministerstwo Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej,
 - Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
 - Ministerstwo Pracy i Technologii,
 - Przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, podmioty systemu edukacji, szkolnictwa wyższego i nauki,
 - Przedstawiciele stowarzyszeń rybackich,
 - Przedstawiciele inwestorów i branży, w szczególności Polskie Stowarzyszenie Energetyki Wiatrowej oraz Polskie Towarzystwo Morskiej Energetyki Wiatrowej.
46. Celem Porozumienia jest utworzenie stałej platformy współpracy pomiędzy administracją rządową a władzami samorządowymi, obecnymi i przyszłymi inwestorami oraz operatorami morskich farm wiatrowych w Polsce, a także przedstawicielami łańcucha dostaw i usług,

⁷ <https://lebork.naszemiasto.pl/spotkanie-w-spraw-morskich-farm-wiatrowych-rybacy/ar/c1-7587495>

jednostkami naukowo-badawczymi oraz instytucjami finansowymi i ubezpieczeniowymi na rzecz osiągnięcia celu Porozumienia poprzez zapewnienie skoordynowanych działań dla dynamicznego rozwoju sektora morskiej energetyki wiatrowej w Polsce, z naciskiem na wzmocnienie krajowych korzyści dla sektora energetyki, ochrony środowiska, gospodarki i społeczeństwa⁸.

47. Zgodnie z informacjami przedstawionymi przez Baltic Power konieczność ustanowienia struktury ramowej odszkodowania omawiana jest w ramach Porozumienia sektorowego na rzecz rozwoju morskiej energetyki wiatrowej w Polsce. Zadaniem jednej z 6 grup roboczych ustanowionych w następstwie Porozumienia sektorowego jest opracowanie zasad, które umożliwią bezpieczne współistnienie rybołówstwa morskiego i morskich farm wiatrowych.
48. Zakres i harmonogram prac tej grupy roboczej są następujące:
 - opracowanie zasad weryfikacji ewentualnych strat oraz możliwych i odpowiednich metod i skali odszkodowania za udokumentowane utracone uprawnienia do połowów dla armatorów i operatorów jednostek rybackich (1 kw./2 kw. 2023);
 - opracowanie i przedłożenie Ministerstwu Rolnictwa i Rozwoju Wsi szczegółowych propozycji dotyczących rybołówstwa morskiego na obszarze MFW oraz w granicach infrastruktury wyprowadzenia mocy (4 kw. 2023).
49. Pierwsze posiedzenie tej grupy odbyło się w czerwcu 2022 r., a posiedzenia organizowane są regularnie co miesiąc. Spośród wielu kwestii, następujące z nich omówiono w szczegółowy sposób:
 - rozwiązania duńskie (zob. Załącznik 4) – współistnienie rybołówstwa i morskich farm wiatrowych oraz zasady realizacji odszkodowania za straty poniesione przez rybaków,
 - konieczność opracowania sposobów komunikacji z rybakami niestowarzyszonymi w organizacjach,
 - konieczność uregulowania kwestii odszkodowania dla rybaków w polskich przepisach,
 - zakres Kodeksu Dobrych Praktyk.
50. Zgodnie z zapisami Porozumienia sektorowego opracowanie Kodeksu Dobrych Praktyk to działanie inwestorów, a prace nad tym dokumentem odbywają się w ramach grupy roboczej ds. rybołówstwa. Główne elementy zarysu Kodeksu opracowano z uwzględnieniem komentarzy społeczności rybackich. Społeczności rybackie zostaną zaangażowane w opracowanie jego ostatecznej formy, gdy Kodeks zostanie przedstawiony w ramach grupy Porozumienia sektorowego.
51. Jednym z głównych zadań tego Kodeksu jest określenie zaleceń dotyczących sposobu weryfikacji ewentualnych strat oraz możliwych i odpowiednich metod i skali odszkodowania za udokumentowane utracone uprawnienia do połowów dla armatorów i operatorów jednostek rybackich. Autorów niniejszej Struktury ramowej przywracania utraconych źródeł dochodów poinformowano, że nie została ona jeszcze obszernie omówiona w grupie Porozumienia sektorowego, jednakże stwierdzono konieczność uregulowania tej kwestii pod względem prawnym.
52. Projekt Kodeksu Dobrych Praktyk zostanie omówiony w ramach grupy roboczej Porozumienia sektorowego w 3–4 kw. 2023 r. Na tym etapie nie jest dostępny żaden dokument, ale należy zauważyć, że powinien on zostać opracowany akurat w momencie rozpoczęcia fazy budowy Baltic Power i prac nad Planem przywracania utraconych źródeł dochodów. Konsultacje prowadzone w tej strukturze ramowej zostaną odzwierciedlone w Planie przywracania utraconych źródeł dochodów.

⁸ <https://www.gov.pl/web/klimat/podpisano-porozumienie-sektorowe-na-rzecz-rozwoju-morskiej-energetyki-wiatrowej-w-polsce>

3.2.3 Wcześniejsze konsultacje w gminie Choczewo w zakresie obiektów morskich i lądowych oraz programu Choczewo - Gmina Napędzana Wiatrem

53. Choczewo (gmina, w której znajduje się Łeba, a także stacje elektroenergetyczne zlokalizowane na lądzie) potencjalnie odczuje skumulowany wpływ inwestycji Baltic Power oraz innych inwestycji w obszarach morskich.. Przeprowadzono konsultacje dotyczące trzech następujących zagadnień:
- instalacje morskie;
 - obiekty lądowe, w szczególności podziemne i napowietrzne linie przesyłowe oraz stacja elektroenergetyczna;
 - trwający program działań w zakresie rozwoju społeczności lokalnych realizowany jest w ramach niedawno ogłoszonej drugiej fazy (kwiecień 2023 r.).
54. W Załączniku 3 przedstawiono dokument Baltic Power opisujący szczegółowo te konsultacje.

3.2.3.1 Konsultacje na wczesnym etapie

55. W 2020 r. Baltic Power odbyło szereg spotkań z lokalnymi samorządami, mieszkańcami gminy Choczewo, lokalnymi organizacjami ekologicznymi, organizacjami społecznymi i lokalnymi przedsiębiorcami, podczas których przedstawiono koncepcję budowy morskiej farmy wiatrowej oraz towarzyszącej jej infrastruktury lądowej. Spotkania te zorganizowano wspólnie z Polskimi Sieciami Elektroenergetycznymi oraz innymi operatorami morskich farm wiatrowych, których infrastruktura również powstaje na terenie gminy Choczewo. Takie podejście uznano za właściwe, ponieważ z perspektywy lokalnych interesariuszy trudno jest rozróżnić, która z firm energetycznych buduje które stacje. Dlatego też wspólnie podejmowane są działania edukacyjne i informacyjne, tworząc na poziomie inwestorów grupę roboczą koordynującą kwestie komunikacyjne.
56. Ponadto w 2021 r. zorganizowano drugą rundę spotkań. W tym okresie wstępnie zatwierdzono już lokalizację stacji elektroenergetycznej, linii i ławy kablowej, a celem spotkań było ponowne poinformowanie i skonsultowanie się ze społecznością na temat inwestycji, a także stworzenie kolejnej możliwości zadawania pytań dotyczących inwestycji, w tym inwestycji realizowanej przez Baltic Power. Spotkania odbyły się w dniach 15–17 czerwca 2021 r. w Łętowie, Choczewie, Kierzkowie i Zwartowie. Baltic Power opracowało broszurę informacyjną, aby w przystępny sposób przekazać mieszkańcom najważniejsze szczegóły inwestycji morskich farm wiatrowych; podczas spotkań z mieszkańcami była ona rozprowadzana.

3.2.3.2 Program rozwoju społeczności lokalnych

57. Inwestorzy w sektorze energetyki wiatrowej w gminie Choczewo jako grupa zaproponowali program rozwoju społeczności lokalnych pod nazwą „Choczewo. Gmina Napędzana Wiatrem”. W pierwszej fazie zrealizowano 45 projektów o łącznej wartości 1 mln PLN (225 tys. EUR). Program finansowany jest przez inwestorów morskich farm wiatrowych na tym obszarze, w tym:
- PGE Baltica i Ørsted Polska,
 - Baltic Power (PKN Orlen i Northland Power), oraz
 - Ocean Winds.
58. Inwestycje mają na celu rozwiązanie konkretnych problemów lokalnych i pomoc na rzecz zwiększenia zaangażowania społecznego, wzmocnienia długoterminowego kapitału społecznego i umiejętności lokalnych mieszkańców w kontekście rozwoju energetyki wiatrowej. Wsparcie przeznaczone jest dla podmiotów znajdujących się w gminie Choczewo. Program przeznaczony jest dla społeczności lokalnych, fundacji i stowarzyszeń oraz gminy i jednostek gminnych. Program służy do wspierania inwestycji, które mają przynieść korzyści społeczności gminy Choczewo. Firmy z sektora morskiej energetyki wiatrowej chcą pomóc w realizacji inicjatyw mających na celu np. rozwój działalności społecznej, wsparcie dla wsi, wsparcie dla bezpieczeństwa, promowanie dziedzictwa kulturowego, ochronę środowiska i edukację ekologiczną, rozwój dzieci i młodzieży.

3.2.3.3 Ukierunkowane konsultacje w gminie Choczewo

59. W ramach konsultacji zarówno programu Choczewo - Gmina Napędzana Wiatrem, jak i optymalnej lokalizacji linii przesyłowych i stacji elektroenergetycznej na terenie gminy zorganizowano następujące spotkania konsultacyjne:
- Rozmowy z mieszkańcami w kwietniu 2022 r.: W gminie Choczewo przeprowadzono ogółem 57 rozmów. Każda rozmowa trwała około 60 minut. W zależności od tego, z kim przeprowadzano rozmowę, koncentrowała się ona albo na całej gminie Choczewo, albo na określonych sołectwach. Rozmowy miały na celu zapoznanie się z ogólnymi spostrzeżeniami na temat terenu (gmina Choczewo/poszczególne sołectwa) oraz opiniami na temat mieszkańców gminy/poszczególnych sołectw, potencjału gminy/sołectwa, problemów gminy/sołectwa, działań na rzecz społeczności lokalnej prowadzonych przez dane organizacje lub przedstawicieli mieszkańców, największych potrzeb gminy lub danego sołectwa.
 - Warsztaty z mieszkańcami gminy Choczewo w kwietniu 2022 r.: Zorganizowano osiem warsztatów. Warsztaty odbyły się oddzielnie dla 2 sołectw, Kopalino i Kierzkowo oraz zorganizowano 6 łączonych warsztatów dla następujących sołectw: Zwartówko i Gościęcino, Ciekocino i Słajszewo, Choczewko i Borkowo Lęborskie, Łętowo i Słajkowo, Sasino i Jackowo, Choczewo i Starbienino. W każdym ze spotkań uczestniczyło od 5 do 15 osób.
 - Spacerzy badawcze w kwietniu 2022 r.: Przeprowadzono czternaście spacerów badawczych, po jednym w każdym sołectwie. W poszczególnych spacerach wzięło udział od kilku do kilkunastu osób. Każdy spacer trwał od 1 h do 1,5 h. Spacerzy były otwarte dla wszystkich zainteresowanych mieszkańców, a trasa linii przesyłowej została wyznaczona wspólnie z uczestnikami poprzez wskazanie najważniejszych dla nich miejsc w danym sołectwie. Podczas spacerów przeprowadzono również indywidualne rozmowy z uczestnikami oraz wykonano dokumentację fotograficzną.
 - Wspólne „zapoczątkowujące warsztaty” w czerwcu 2022 r., podczas których omówiono wyniki wcześniejszych prac. Omówiono problemy i potrzeby sołectw, jednostek i organizacji służących społeczności gminy. Przykłady pomysłów omówiono w grupach tematycznych. W warsztatach wzięło udział ponad 40 osób.
 - Punkty konsultacyjne w gminie Choczewo w czerwcu 2022 r., we wszystkich 14 sołectwach. Wszystkie zainteresowane strony mogły porozmawiać o programie, składać karty pomysłów i wnioski do komisji, której zadaniem jest rekomendowanie inwestycji do dofinansowania. Punkty te były bardzo popularne. Mieszkańcy złożyli ponad 40 kart pomysłów.

4. STRUKTURA RAMOWA PRZYWRACANIA UTRACONYCH ŹRÓDEŁ DOCHODÓW

4.1 CZĘŚĆ LĄDOWA

4.1.1 Linia przesyłowa i stacja elektroenergetyczna Baltic Power

60. Całość gruntów pod podziemne łącze od plaży do stacji elektroenergetycznej Baltic Power i samej stacji elektroenergetycznej jest zabezpieczona i dostępna dla celów budowlanych.
61. Grunty pomiędzy plażą a stacją elektroenergetyczną, na których powstaną podziemne linie łączące, to publiczne grunty leśne. Nie miało to wpływu na właścicieli gruntów ani użytkowników gruntów.
62. Grunty pod stacją elektroenergetyczną Baltic Power pozyskano od prywatnego właściciela gruntów zamieszkałego w sąsiedniej gminie. Grunty były wykorzystywane do celów rolniczych bezpośrednio przez właściciela gruntów (uprawa choinek). Nie uruchomiono procesu wywłaszczenia, ponieważ możliwe było wynegocjowanie warunków akceptowalnych dla obydwu stron. Odszkodowanie zostało w całości wypłacone przez firmę realizującą Inwestycję.
63. Poniższy rysunek przedstawia niektóre zdjęcia obszaru.

Rysunek 6. Obszar lądowej linii przesyłowej i stacji elektroenergetycznej Baltic Power

Wyjście na ląd na plażę (podziemne linie łączące). Przewiert sterowany (HDD) pod plażą i wydmami. Na gruntach publicznych na plaży nie zaobserwowano żadnych użytkowników komercyjnych. Obszar nie jest dostępny dla pojazdów, które muszą parkować w odległości około 1 km.

Korytarz podziemnej linii przesyłowej Baltic Power. Obszar jest zalesiony. Są to grunty publiczne.

Teren stacji elektroenergetycznej. Grunty zostały nabyte i uprzątnięte.

4.1.2 Obiekty towarzyszące PSE

64. W sąsiedztwie stacji elektroenergetycznej Baltic Power swoją stację elektroenergetyczną wybuduje PSE, polski operator sieci przesyłowych, w celu pozyskiwania energii z różnych inwestycji morskich farm wiatrowych planowanych na tym samym obszarze. Z drugiej stacji elektroenergetycznej napowietrzne linie przesyłowe będą przesyłać energię z Inwestycji (oraz z sąsiednich farm wiatrowych) do głównej polskiej sieci energetycznej. Element ten (stacja elektroenergetyczna i linie) zostanie opracowany przez PSE będącym przedsiębiorstwem państwowym. W zakresie, w jakim linię tę można uznać za „obiekt towarzyszący” według Kredytodawców PS1/PR1, Baltic Power będzie musiała współpracować z PSE w dozwolonym przez PSE zakresie, aby zapewnić uwzględnienie wymagań kredytodawców dotyczących nabywania gruntów i przesiedlenia.

4.1.3 Potrzeby terenu budowy w zakresie gruntów

65. Z informacji uzyskanych od Baltic Power wynika, że na etapie budowy nie będzie dalszych potrzeb w zakresie gruntów. Pozamiejscowi pracownicy budowlani zostaliby zakwaterowani w istniejących hotelach i pensjonatach, w związku z czym nie zostanie zbudowane zaplecze budowy. Podobnie wydaje się, że miejsce odkładu lub obszary magazynowe mogą mieścić się na terenie stacji elektroenergetycznej, bez dalszego wpływu na grunty prywatne. Brak takiego wpływu będzie musiał zostać potwierdzony w ostatecznym Planie przywracania utraconych źródeł dochodów.

4.1.4 Podsumowanie wpływu

66. Poniższa tabela przedstawia zestawienie wpływu lądowych elementów Inwestycji na grunty

Tabela 1. Podsumowanie wpływu na grunty

Element	Powierzchnia (m2)	Pierwotny właściciel gruntów	Nowy właściciel gruntów	Odszkodowanie
Podziemna lądowa linia przesyłowa				
Kierunkowy przewiert sterowany (HDD)	48 863	Las państwowy (Nadleśnictwo Choczewo)	Las państwowy (Nadleśnictwo Choczewo)	Nie dotyczy, grunty państwowe
Wykop otwarty	121 500	Las państwowy (Nadleśnictwo Choczewo)	Baltic Power (prawa użytkowania)	Nie dotyczy, grunty państwowe
Stacja elektroenergetyczna				
Stacja elektroenergetyczna	79 946	Osoba prywatna	Baltic Power	Transakcja negocjowana, płatność zrealizowana
Stacja elektroenergetyczna PSE (obiekt towarzyszący)				
Stacja elektroenergetyczna	297 422	Osoby prywatne	PSE	Transakcja negocjowana

4.1.5 Dalsze nabywanie gruntów (w razie konieczności)

67. W chwili obecnej nie przewiduje się konieczności dalszego nabywania gruntów, zarówno na stałe, jak i tymczasowo. Jeżeli takie nabycie gruntów stanie się konieczne, zostanie ono odzwierciedlone w przyszłym Planie przywracania utraconych źródeł dochodów i zastosowane zostaną następujące zasady:
- Baltic Power będzie stosować prawo polskie i PR5 / PS5 / Standard 6 oraz niniejszą Strukturę ramową przywracania utraconych źródeł dochodów;
 - Baltic Power będzie traktować priorytetowo polubowne porozumienia z właścicielami lub użytkownikami gruntów, wykorzystując wyłączenie jako ostateczność jedynie w przypadku braku możliwości osiągnięcia polubownego porozumienia;
 - Inwestycja pozwoli uniknąć wszelkich fizycznych skutków wysiedlenia (wpływ na zasiedlone budynki) poprzez optymalizację/ograniczenie/minimalizację projektu zgodnie z prawem polskim.

4.2 CZĘŚĆ MORSKA

4.2.1 Ogólna koncepcja środków zarządzania wpływem

68. Priorytetem będzie unikanie i minimalizowanie wpływu na rybołówstwo. Proces opisano w rozdziale 69. Kluczową zasadą jest zaprojektowanie, budowa i eksploatacja Inwestycji w taki sposób, aby utrudnienia w żegludze jednostek pływających o długości poniżej 50 m oraz rybołówstwie utrzymywane były na minimalnym poziomie zarówno w fazie budowy, jak i eksploatacji. Unikanie i minimalizacja będą bazować na:
- środkach fizycznych
 - komunikacji, edukacji i podnoszeniu kwalifikacji ukierunkowanym na rybaków (zarówno rybaków zawodowych, jak i rybaków „rekreacyjnych”).
69. Konieczność wypłaty odszkodowania i przywracania utraconych źródeł dochodów powinna być utrzymywana na minimalnym poziomie w wyniku konsekwentnego wprowadzania powyższych środków unikania i minimalizacji. Jednakże w zależności od środków bezpieczeństwa zawartych w Kodeksie Dobrych Praktyk oraz decyzji Urzędu Morskiego o ostatecznych wyłączeniach i ograniczeniach, istnieje możliwość, że niektórych skutków nie będzie można uniknąć. W takich przypadkach potencjalne odszkodowania zostaną ocenione i omówione z rybakami, na których Inwestycja ma wpływ.
70. Ponadto Baltic Power będzie starała się podjąć środki mające na celu podniesienie kwalifikacji rybaków i ułatwienie im przejścia na inną działalność, w tym nabywanie usług od rybaków (takich jak statki dozоровe podczas budowy) oraz szkolenie w kierunku przejścia na miejsca pracy w sektorze energetyki wiatrowej.
71. Załącznik 6 przedstawia środki kompensujące, do których kwalifikują się rybacy w ramach polityki unijnej i polskiej, zwłaszcza i w odniesieniu do zakończenia działalności.

4.2.2 Unikanie i minimalizacja

4.2.2.1 Wpływ fazy budowy

72. Organizacja budowy i wyłączenia obszaru MFW Baltic Power będzie zgodna z pozwoleniem na wznoszenie lub wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń, pozwoleniem na budowę, umowami z Urzędem Morskim w Gdyni oraz aktami wykonawczymi na szczeblu krajowym.
73. Ostateczna decyzja o ewentualnym zamknięciu obszaru MFW w trakcie budowy lub potencjalnych korytarzy nawigacyjnych zostanie podjęta niezależnie od deweloperów przez organ regulacyjny (Urząd Morski w Gdyni). Ponadto opracowywany obecnie Kodeks Dobrych Praktyk może również dotyczyć środków unikania i minimalizacji.
74. Baltic Power opracuje szczegółowy plan unikania i minimalizacji wpływu fazy budowy w oparciu o:

- Decyzję organu regulacyjnego i władz, uzyskane pozwolenia na strefy wyłączenia i ograniczenia;
 - Kodeks Dobrych Praktyk; oraz
 - Zasady zawarte w niniejszej Strukturze ramowej przywracania utraconych źródeł dochodów.
75. Wyniki planu unikania i minimalizacji zostaną odzwierciedlone w ostatecznym Planie przywracania utraconych źródeł dochodów.
76. Jeżeli Kodeks Dobrych Praktyk nie zostanie sfinalizowany w momencie przygotowywania Planu przywracania utraconych źródeł dochodów, Baltic Power podejmie konsultacje z rybakami w kluczowych portach, na które Inwestycja ma wpływ, w celu wypracowania środków unikania i minimalizacji akceptowalnych dla wszystkich stron.
77. W przypadku konieczności wprowadzenia przez Baltic Power oprócz ogólnych, również tymczasowych, nieprzewidzianych lub dodatkowych wyłączeń lub ograniczeń na etapie budowy, zostaną one ogłoszone publicznie w najważniejszych portach, na które Inwestycja ma wpływ (za pośrednictwem kapitanów portów) i przekazane w wiadomościach żeglarskich za pośrednictwem Biura Hydrograficznego Marynarki Wojennej zgodnie z wymogami prawa i dobrymi praktykami. Nie ma to zastosowania w przypadku nieprzewidzianych sytuacji wyjątkowych.
78. Przed rozpoczęciem budowy Baltic Power zorganizuje spotkania informacyjne w najważniejszych portach, na które Inwestycja ma wpływ, dotyczące ograniczeń i wyłączeń mających zastosowanie do jednostek rybackich i rekreacyjnych. Baltic Power przygotuje broszurę na temat bezpieczeństwa przeznaczoną specjalnie dla jednostek rybackich i rekreacyjnych, dla celów rozpowszechnienia wśród rybaków. Zostanie ona zamieszczona na stronie internetowej Baltic Power, będzie rozpowszechniana za pośrednictwem kapitanów portów i stowarzyszeń rybaków, wraz z ogłoszeniami w prasie lokalnej o jej przeznaczeniu i dostępności.
79. Zgodnie z Planem zarządzania interesariuszami Baltic Power ma ustanowić mechanizm dochodzenia roszczeń spełniający wymagania kredytodawców zawarte w ich standardach zarządzania interesariuszami (np. PR10 dla EBOR). Mechanizm dochodzenia roszczeń opracowany w taki sposób, aby uwzględniał roszczenia i pytania rybaków, przy czym zostanie stworzona dla nich szczególna droga składania skarg, zgłaszania problemów lub pytań za pośrednictwem kapitanów portów, urzędów gmin i stowarzyszeń rybaków. Został on szczegółowo opisany w Planie zarządzania interesariuszami.
80. Podczas budowy Baltic Power będzie organizować coroczne spotkania z rybakami w każdym z najważniejszych portów, na który Inwestycja ma wpływ, w celu monitorowania, rejestrowania i rozwiązywania konkretnych problemów oraz informowania o stanie budowy i drodze do eksploatacji.

4.2.2.2 *Oddziaływania fazy eksploatacji*

81. W przypadku gdy w Kodeksie Dobrych Praktyk (lub w trakcie procesu konsultacyjnego opisanego w punkcie 76 powyżej) zostanie stwierdzone, że niektóre obszary muszą być wyłączone lub zostaną na nie nałożone ograniczenia w zakresie połowów, rybacy mogą otrzymać odszkodowanie zgodnie z procedurami i zasadami określonymi w rozdziałach 4.2.3, 4.2.3.2 oraz 4.3.

4.2.3 **Odszkodowanie za utratę dochodów z połowów**

4.2.3.1 *Zasady kwalifikowalności*

82. Uprawnieni rybacy będą mogli otrzymać odszkodowania z tytułu ograniczeń w zakresie połowów lub wyłączenia obszarów połowów na etapie budowy zgodnie z procedurami i zasadami określonymi w rozdziałach 4.2.3.2 i 4.3.
83. Wszelkie odszkodowania będą zgodne z zasadami PR5 / PS5 / Standard 6 oraz zasadami kwalifikowalności określonymi w Kodeksie Dobrych Praktyk, który jest obecnie uzgadniany

między organizacjami reprezentującymi rybaków a sektorem energetyki wiatrowej w ramach Porozumienia sektorowego.

84. Jedynie statki rybackie zarejestrowane w kluczowych portach objętych ograniczeniami i wyłączeniami (zarówno rybacy zawodowi, jak i rybacy rekreacyjni), które są w stanie wykazać, że prowadzą połowy na obszarach wyłączonych lub z ograniczeniami, będą potencjalnie kwalifikowały się do odszkodowania na mocy niniejszej Struktury ramowej przywracania utraconych źródeł dochodów.

4.2.3.2 Uprawnienia do odszkodowania

85. Uprawnienia, w tym stawki, kwoty i warunki, będą zgodne z zasadami określonymi w Kodeksie Dobrych Praktyk.

4.2.4 Środki przywracania utraconych źródeł dochodów

4.2.4.1 Potencjalne środki

86. Środki przywracania utraconych źródeł dochodów zostaną omówione podczas dyskusji związanych z Kodeksem Dobrych Praktyk lub bezpośrednio z rybakami, których to dotyczy. Mogą one obejmować:
- Szkolenia dla uprawnionych rybaków w zakresie rozwoju umiejętności w celu przebranżowienia i przygotowania do pracy w sektorze energetyki wiatrowej wraz z oceną potrzeb szkoleniowych, która zostanie przeprowadzona w ramach badania społeczno-ekonomicznego i LBS.
 - Zakup od lokalnych rybaków objętych ograniczeniami i wyłączeniami pewnych usług na morzu, np. praca na statku dozorowym lub podobne.

4.3 ZAKRES PLANU PRZYWRACANIA UTRACONYCH ŹRÓDEŁ DOCHODÓW ORAZ PROCESY Z NIM ZWIĄZANE

4.3.1 Charakterystyka ogólna

87. Zgodnie z wymogami Kredytodawców celem Planu przywracania utraconych źródeł dochodów po wcześniejszym opracowaniu Struktury ramowej jest:
- opracowanie tych środków, których nie można było dokładnie opisać (w tym przypadku, ponieważ proces konsultacji nie został zakończony);
 - dokładniejsza niż w przypadku Struktury ramowej ocena oddziaływań na podstawie przeprowadzonego spisu oraz badania społeczno-ekonomicznego;
 - dostarczenie planu wdrożenia i budżetu, do czego zobowiązuje się deweloper Inwestycji poprzez publiczne ujawnienie dokumentu.

4.3.2 Spis i data graniczna

88. Spis rybaków dotkniętych ograniczeniami lub wyłączeniami zostanie przeprowadzony w kluczowych portach, których te działania dotyczą, w okresie nieprzekraczającym dwóch tygodni. Data zakończenia tego spisu będzie stanowiła datę graniczną w rozumieniu norm międzynarodowych. Będzie to obejmować:
- identyfikację wszystkich jednostek prowadzących połowy w kwadratach rybackich N7, N8, O7 i O8 oraz zacumowanych lub zarejestrowanych w kluczowych portach, których dotyczą ograniczenia lub wyłączenia, w tym zarówno rybaków zawodowych, jak i rybaków rekreacyjnych (organizujących turystyczne rejsy rybackie w celach rekreacyjnych);
 - identyfikację właścicieli i załóg tych statków oraz weryfikację, czy statek wypływa na połowy w czasie spisu;
 - zbieranie i weryfikację koncesji;
 - rozmowy z właścicielami statku, kapitanami i innymi członkami załóg w celu ustalenia osób dotkniętych ograniczeniami, a także zależności od dotkniętych łowisk.

4.3.3 Plan przywracania utraconych źródeł dochodów

89. Na podstawie niniejszej Struktury ramowej przywracania utraconych źródeł dochodów, PR5 i dodatkowych badań opisanych powyżej zostanie opracowana Struktura ramowa przywracania utraconych źródeł dochodów, w tym ostateczne środki przywracania utraconych źródeł dochodów, ustalenia dotyczące realizacji (role i obowiązki), budżet i harmonogram realizacji.

4.4 MONITOROWANIE WEWNĘTRZNE I ZEWNĘTRZNE

90. Plan przywracania utraconych źródeł dochodów będzie zawierać wewnętrzne i zewnętrzne przepisy dotyczące monitorowania, w tym dotyczące regularnych przeglądów postępów i zgodności wdrażania środków Planu przywracania utraconych źródeł dochodów przez stronę trzecią. Kredytodawcom będą przekazywane następujące sprawozdania monitorujące:

- półroczne wewnętrzne sprawozdania monitorujące;
- raporty z zewnętrznych inspekcji wyników i zgodności przez zewnętrznego kontrolującego.

ZAŁĄCZNIK 1 – WYKAZ UŻYTYCH DOKUMENTÓW

DOKUMENTY OTRZYMANE OD BALTIC POWER

- Współpraca z kluczowymi interesariuszami projektu Baltic Power, maj 2023 r.
- Plan zarządzania Inwestycją. Plan zarządzania interesariuszami, Baltic Power, sierpień 2022 r.
- Morska Farma Wiatrowa Baltic Power, Sprawozdanie ze środowiskowego i społecznego badania due diligence, projekt, Ambiens, 10.06.2023 r.
- Porozumienie sektorowe na rzecz rozwoju morskiej energetyki wiatrowej w Polsce Grupa 6 – Współpraca interesariuszy i otoczenie regulacyjne / Sector agreement for the development of offshore wind energy in Poland Group 6 – Stakeholder cooperation and regulatory environment.
- Notatki z 9 spotkań Podgrupy 6.3 ds. współpracy w obszarze rybołówstwa (działającej w ramach Porozumienia sektorowego na rzecz rozwoju morskiej energetyki wiatrowej w Polsce) – spotkania miały miejsce od 30 czerwca 2022 do 10 maja 2023 / Notes from 9 meetings of Subgroup 6.3 on cooperation in the area of fisheries (operating under the Sector Agreement for the development of offshore wind energy in Poland) – meetings took place from June 30, 2022 to May 10, 2023.
- Informacja - Grupa robocza Polskiego Stowarzyszenia Energetyki Wiatrowej ds. rybołówstwa / Information - Working group of the Polish Wind Energy Association for fisheries.
- ulotka: Morskie Farmy Wiatrowe PKN ORLEN.
- Raport z konsultacji społecznych dotyczących budowy farm wiatrowych na Bałtyku – 5 marca 2020 roku, Biblioteka Miejska w Łebie, ul. 11 Listopada 5A, godz. 11,00 – 13,00 / Report on public consultations regarding the construction of wind farms in the Baltic Sea – March 5, 2020, City Library in Łeba, ul. November 11 5A, at. 11.00 – 13.00.
- Raport z konsultacji społecznych dotyczących budowy farm wiatrowych na Bałtyku – 6 marca 2020 roku, Urząd Miejski we Władysławowie, ul. Gen. J. Hallera 19, sala nr 103, godz. 11,00 – 13,00 / Report on public consultations regarding the construction of wind farms in the Baltic Sea – March 6, 2020, City Hall in Władysławowo, ul. Gen. J. Haller 19, room No. 103, at. 11.00 – 13.00.
- Prezentacja: Założenia projektu Morskiej Farmy Wiatrowej Baltic Power Spotkanie informacyjne ze środowiskiem rybackim, Łeba, 05 marca 2020 r. / Presentation: Assumptions of the Baltic Power Offshore Wind Farm project Information meeting with the fishing community, Łeba, March 5, 2020.
- Informacje: aktualne przepisy i cele polskiej polityki energetycznej.

DODATKOWE UŻYTE DOKUMENTY I INFORMACJE

- Warunki współistnienia w polskich obszarach morskich projektów morskich farm wiatrowych i towarzyszącej morskiej infrastruktury przesyłowej i gospodarki rybackiej, Morski Instytut Rybacki – Państwowy Instytut Badawczy, Gdynia, 01.04.2022 / Conditions for coexistence in Polish areas of offshore wind farm projects and accompanying offshore transmission infrastructure and fisheries management, Maritime Fisheries Institute – National Research Institute, Gdynia, 01/04/2022.
- raport OOŚ – strona internetowa EBOR,
- projekt ESAP, 17 maja 2023 r. – strona internetowa EBOR,
- decyzje OOŚ (wydane przez RDOŚ i GDOŚ)
- Prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej w skali 1: 200 000 (V.4), 2020 - uchwalony MPZP - Dz.U.z 21 maja 2021, poz. 935, Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 kwietnia 2021 w sprawie przyjęcia morskiego planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej w skali 1: 200 000 / Strategic environmental impact report of the project spatial development plan for internal marine waters, territorial sea and exclusive economic zone on a scale of 1:200,000 (V.4), 2020 - adopted MPZP - Journal of Laws of May

21, 2021, item. 935, Regulation of the Council of Ministers of April 14, 2021 on the adoption of a maritime spatial development plan for internal sea waters, the territorial sea and the exclusive economic zone on a scale of 1:200,000.

- zestawienie wniosków do projektu planu zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich w skali 1:200 000 (400 stron) / summary of applications for the draft spatial development plan for Polish maritime areas on a scale of 1:200,000 (400 pages)

ŹRÓDŁA INTERNETOWE

- www.ebrd.com – źródło raportu OOS i projektu ESAP
- www.sejm.gov.pl – źródło przepisów prawnych użytych w raporcie
- <https://grand.agro.pl/>
- <https://www.balticpower.pl/media/1168/decyzje-%C5%9Brodowiskowe-morska-farma-wiatrowa-baltic-power.pdf>
- eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0550
- [Plan w zakresie celów klimatycznych na 2030 r. \(europa.eu\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0550)
- <https://www.gov.pl/web/klimat/polityka-energetyczna-polski>
- [Oświadczenie rządowe z dnia 18 czerwca 1980 r. w sprawie ratyfikacji przez Polską Rzeczpospolitą Ludową Konwencji o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego, sporządzonej w Helsinkach dnia 22 marca 1974 r. \(sejm.gov.pl\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31994D0157)
- eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31994D0157
- [HELCOM](http://helcom.fi)
- [Baltic-Sea-Action-Plan-2021-update.pdf \(helcom.fi\)](http://helcom.fi/Baltic-Sea-Action-Plan-2021-update.pdf)
- [EUR-Lex - 32008L0056 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008L0056)
- [UNCLOS+ZAŁĄCZNIKI+ZAS.+UMOWA](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008L0056)
- [Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska.](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003L0004)
- eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2014:257:FULL
- eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003L0004
- eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001L0042
- [Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko Tekst mający znaczenie dla EOG \(europa.eu\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31992L0043)
- eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31992L0043
- [Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa \(europa.eu\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31992L0043)
- www.kzgw.gov.pl
- [Podsumowanie konsultacji społecznych w ramach przygotowania projektu aktualizacji Programu Ochrony Wód Morskich - Ministerstwo Infrastruktury - Portal Gov.pl \(www.gov.pl\)](http://www.gov.pl/web/gios-en)
- [RDSM - Ocena stanu środowiska wód morskich na podstawie danych monitoringowych w 2021 na tle dziesięciolecia 2011-2020 \(gios.gov.pl\)](http://www.gov.pl/web/gios-en)
- [» Studium uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego Polskich Obszarów Morskich \(umgdy.gov.pl\)](http://www.gov.pl/web/gios-en)
- [Tekst konwencji | EKG ONZ](http://www.gov.pl/web/gios-en)
- <https://www.gov.pl/web/gios-en>
- <https://www.fao.org/fishery/en/area/27/en>
- https://dcf.mir.gdynia.pl/?page_id=365
- [Struktura ramowa gromadzenia i analiza danych o rybołówstwie – Polska | dcf.mir.gdynia.pl](https://dcf.mir.gdynia.pl/?page_id=365)
- <https://gmina-napedzana-wiatrem.pl/>
- <https://lebork.naszemiasto.pl/spotkanie-w-spraw-morskich-farm-wiatrowych-rybacy/ar/c1-7587495>
- <https://www.gov.pl/web/klimat/podpisano-porozumienie-sektorowe-na-rzecz-rozwoju-morskiej-energetyki-wiatrowej-w-polsce>

- <https://www.gov.pl/web/morska-energetyka-wiatrowa/czym-jest-porozumienie-sektorowe>
- <https://www.gov.pl/web/morska-energetyka-wiatrowa/strony-porozumienia-sektorowego>
- <https://www.gov.pl/web/morska-energetyka-wiatrowa/grupy-robocze>
- [NSZZ Solidarność – czym jest NSZZ „S” \(solidarnosc.org.pl\)](https://www.gov.pl/web/rolnictwo/program-po-ryby)
- <https://mgm.gov.pl/pl/rybolowstwo/po-ryby-morze-2014-2020/>
- [Unijne wsparcie dla polskiego rybołówstwa niezagrożone - Najwyższa Izba Kontroli \(nik.gov.pl\)](https://www.nik.gov.pl/plik/id,22167,vp,24834.pdf)
- <https://www.nik.gov.pl/plik/id,22167,vp,24834.pdf>
- <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/program-fundusze-europejskie-dla-rybactwa>
- <https://www.rybactwo.gov.pl/strony/dowiedz-sie-wiecej-o-programie/o-programie/>
- <https://agronews.com.pl/arttykul/ke-proponuje-pomoc-finansowa-skorzystaja-glownie-polscy-rybacy/>
- <https://wartowiedziec.pl/legislacja/sejm-senat-i-prezydent/60833-rybacy-rekreacyjni-rzad-zostawil-nas-bez-srodkow-do-zycia>
- <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/agent.xsp?symbol=SKLADKOMST&NrKadencji=9&KodKom=GMZ>
- <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/biuletyny.xsp?view=2&komisja=GMZ>
- <https://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/InterpelacjaTresc.xsp?key=BPAHMU>
- <https://orka.sejm.gov.pl/zapisy9.nsf/0/954939BC053EF554C125897C0042DB19/%24File/0359009.pdf>
- <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/rozmowy-o-rybolowstwie-z-komisarzem-ue-ds-srodowiska>
- https://www.umgdy.gov.pl/plan_morski/studium-uwarunkowan-zagospodarowania-przestrzennego-polskich-obszarow-morskich/
- https://www.umgdy.gov.pl/plan_morski/opublikowany-plan-zagospodarowania-przestrzennego-polskich-obszarow-morskich/
- <https://www.gov.pl/web/gospodarkamorska/jest-porozumienie-z-wlascicielami-kutrow-wedkarskich>
- https://www.rm24.pl/regiony/trojmiasto/news-blisko-2-godziny-trwal-protest-armatorow-rybolowstwa-rekreac.nId,6736617#crp_state=1
- <https://forsal.pl/biznes/rolnictwo/arttykuly/8206884,protest-rybakow-rekreacyjnych-utrudnienia-w-ruchu-w-drodze-na-hel.html>
- <https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C916037%2Cprotest-agrounii-i-rybakow-we-wladyslawowie-zablokowana-droga-na-hel.html>
- <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/o-sprawach-sektora-rybackiego>
- <https://www.solidarnosc.org.pl/aktualnosci/wiadomosci/branze/item/22605-protest-rybakow-i-armatorow-kutrow-wedkarzy-rekreacyjnych-i-komercyjnych>
- <https://solidarnosc.gda.pl/aktualnosci/nszz-solidarnosc-pracownikow-morza-baltyckiego-czy-z-polskiego-wybrzeza-znikna-ostatnie-kutry/>
- <https://www.solidarnosc.org.pl/aktualnosci/wiadomosci/branze/item/22554-pracownicy-morza-baltyckiego-zapowiadaja-protesty-rzad-doprowadzil-nas-do-ubostwa-jestesmy-zmuszeni-wyjsc-na-ulice>
- <https://www.gospodarkamorska.pl/powraca-sprawa-zakazu-polowu-dorsza-zwiazkowcy-solidarnosci-blokuja-droge-do-baltic-hub-70576>
- <https://www.gospodarkamorska.pl/armatorzy-rybolowstwa-rekreacyjnego-do-17-wrzesnia-zadamy-realizacji-porozumienia-jesli-nie-rozpozynamy-protest-65758>
- <https://orka.sejm.gov.pl/zapisy9.nsf/0/4732A61F5663425AC12589BF006A1BF6/%24File/0379609.pdf>

ZAŁĄCZNIK 2 – STATUS POZWOLEŃ NA REALIZACJĘ INWESTYCJI I POWIĄZANE KONSULTACJE

Niniejszy ogólny przegląd statusu pozwoleń został przedstawiony w zakresie, w jakim ma to znaczenie dla niniejszej Struktury ramowej przywracania utraconych źródeł dochodów. Szczegółowe informacje na temat statusu pozwoleń znajdują się w sprawozdaniu z badania due diligence przygotowanym przez Ambiens.

POZWOLENIE NA REALIZACJĘ INWESTYCJI

W dniu 9 maja 2012 r. Baltic Power Sp. z o.o. uzyskała pozwolenie nr MFW/6/12 Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej na wznoszenie i wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń w polskich obszarach morskich dla inwestycji pn.: „Morska farma wiatrowa o maksymalnej łącznej mocy 1200 MW wraz z infrastrukturą techniczną, pomiarowo-badawczą i serwisową związaną z etapem rozwoju, budowy i eksploatacji”, zmienione w latach 2013, 2020 i 2021. Pozostałe warunki uzyskania pozwoleń dotyczą części lądowej Inwestycji.

DECYZJA O ŚRODOWISKOWYCH UWARUNKOWANIACH

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach (DŚ) została pierwotnie wydana przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (RDOŚ) w dniu 17 września 2021 r. Organizacja pozarządowa wniosła jednak odwołanie od tej decyzji ze względów ochrony środowiska (niezwiązanych z pozyskiwaniem gruntów lub oddziaływaniami na rybołówstwo), w wyniku czego ostateczna decyzja została zmieniona i wydana przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (GDOŚ) 29 czerwca 2022 r. Ponadto decyzja GDOŚ została ponownie zmieniona w dniu 1 marca 2023 r. na podstawie przedłożonego przez inwestora nowego raportu OOŚ. Dopuszczona OOŚ i związana z nią Decyzja środowiskowa są dostępne na stronie internetowej właściwego organu oraz na stronie internetowej Baltic Power⁹.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO OBSZARÓW MORSKICH

Obszar morski planowanej inwestycji objęty jest Planem zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich (PZPOM) przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 14 kwietnia 2021 r¹⁰. Jest to ważny dokument z punktu widzenia współistnienia farmy wiatrowej z istniejącą wcześniej działalnością morską, w tym rybołówstwem. Został on przyjęty po szeroko zakrojonym procesie konsultacyjnym prowadzonym pod patronatem Dyrekcji Gospodarki Morskiej w Gdyni, z którego nasz zespół posiada pełen protokół, w którym zawarto ponad 500 „uwag i wniosków”.

W odniesieniu do rybołówstwa uwagi i wnioski społeczeństwa przedstawiły w szczególności następujące organizacje:

- Trzy organizacje zawodowe reprezentujące lokalnych rybaków, w tym (Załącznik 4 zawiera informacje dostępne ze źródeł publicznych na temat tych grup):
- Środkowopomorska Grupa Rybacka, Ustka,
- Krajowa Izba Producentów Ryb, Ustka,
- Darłowska Grupa Producentów Ryb i Armatorów Łodzi Rybackich – negacja zasadności budowy farm wiatrowych, podniosła kwestię ich wpływu na środowisko,
- Konfederacja Lewiatan, Warszawa,
- Polskie Stowarzyszenie Energetyki Wiatrowej, Szczecin, oraz
- Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego.

Z punktu widzenia władz centralnych rybołówstwo wchodzi w zakres kompetencji trzech podmiotów:

⁹ <https://www.balticpower.pl/media/1168/decyzje-%C5%9Brodowiskowe-morska-farma-wiatrowa-baltic-power.pdf>

¹⁰ „Przyjęcie planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej w skali 1:200 000”

- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- Minister Energii, oraz
- Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej.

ZAŁĄCZNIK 3 – RAMY PRAWNE

KLUCZOWE ISTOTNE PRZEPISY MIĘDZYNARODOWE, UNIJNE I POLSKIE

Biorąc pod uwagę specyfikę Inwestycji, ramy prawne określone konwencjami międzynarodowymi, dyrektywami UE oraz przepisami krajowymi dotyczącymi środowiska morskiego i wybrane regulacje mające znaczenie dla Inwestycji przedstawiono poniżej.

Prawo międzynarodowe i unijne

Wspólna polityka rybołówstwa UE

Wspólna polityka rybołówstwa (WPRyb – przyjęta w 2013 r.) ma na celu zapewnienie, aby działalność połowowa i działalność w zakresie akwakultury przyczyniała się do zapewnienia długoterminowego zrównoważenia środowiskowego, gospodarczego i społecznego. Zgodnie z [Europejskim Zielonym Ładem](#) i [strategią na rzecz różnorodności 2030](#), rybołówstwo w UE podlega [zasadzie ostrożności](#) w celu ograniczenia wpływu działalności połowowej na ekosystem morski.

WPRyb opiera się na czterech filarach:

- zarządzanie rybołówstwem;
- polityka międzynarodowa;
- polityka rynkowa i handlowa; oraz
- wsparcie finansowe, tj. [Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury](#).

WPRyb ustanawia zasady zarządzania rybołówstwem, przyczyniając się w ten sposób do ochrony żywych zasobów morza, zwiększenia produktywności, odpowiedniego poziomu życia w sektorze rybołówstwa, ustanowienia stabilnych rynków i dostępności dostaw żywności po rozsądnych cenach. W odniesieniu do środków rynkowych i wsparcia finansowego WPRyb obejmuje również słodkowodne zasoby biologiczne i działalność w zakresie akwakultury, a także przetwarzanie i wprowadzanie do obrotu produktów rybołówstwa i akwakultury.

Zarządzanie rybołówstwem ma na celu umożliwienie rybakom maksymalizacji połowów bez zagrożenia reprodukcji stad (ich „maksymalny podtrzymywalny połów”). W tym celu dla większości komercyjnych stad ryb ustanowiono całkowite dopuszczalne połowy (lub „wielkości dopuszczalnych połowów”). Poziomy połowów musiały być zgodne, w miarę możliwości, z maksymalnymi poziomami podtrzymywalnego połowu dla wszystkich stad do 2015 r., a najpóźniej do 2020 r.

Zarządzanie stadami opiera się na [doradztwie naukowym](#). [Państwa członkowskie](#) UE muszą gromadzić dane potrzebne w zakresie doradztwa naukowego, zarządzać nimi i udostępniać je. Obejmuje to dane biologiczne, środowiskowe i społeczno-ekonomiczne. Działania w zakresie gromadzenia i analizy danych są wspierane finansowo przez UE.

Wprowadzając [obowiązek wyładunku](#), WPRyb ma na celu wyeliminowanie praktyki marnotrawienia polegającej na wrzucaniu przypadkowych połowów do morza (odrzuty). Obowiązek wyładunku był stopniowo wprowadzany w latach 2015–2019 i obecnie w pełni obowiązuje, co wymaga od rybaków wyładunku wszystkich połowów gatunków komercyjnych objętych przepisami.

[Plany wieloletnie](#) określają cele w zakresie zarządzania stadami. W przypadku gdy przyjęcie planów wieloletnich lub planów zarządzania obejmujących plany w zakresie odrzutów trwa dłużej niż przewidywano, Rozporządzenie (UE) [2017/2092](#) (zmieniające Rozporządzenie (UE) nr 1380/2013) uprawnia [Komisję Europejską](#) do przyjęcia planów w zakresie odrzutów.

[Środki techniczne](#) to szeroki zbiór przepisów regulujących sposób, miejsce i termin połowów przez rybaków. Są one ustanowione dla wszystkich europejskich akwenów morskich, ale różnią się znacznie w zależności od akwenu morskiego, odzwierciedlając warunki regionalne.

WPRyb decentralizuje proces podejmowania decyzji poprzez konieczność bliższego przyjrzenia się łowiskom (proces znany jako regionalizacja). Przewiduje on ustanowienie [komitetów doradczych](#) dla każdego obszaru geograficznego. Państwa członkowskie zainteresowane zarządzaniem na danym obszarze mogą zaproponować szczegółowe środki, które Komisja może przyjąć do [prawa UE](#).

System kontroli rybołówstwa zapewnia zgodność z zapisami WPRyb, w tym walką z nielegalnymi, nieraportowanymi i nieuregulowanymi połowami (Rozporządzenie (WE) nr [1005/2008](#) – zob. [podsumowanie](#)). Rozporządzenie (UE) nr [1026/2012](#) (zob. [podsumowanie](#)) określa zasady mające zastosowanie do ochrony stad ryb w państwach nieposiadających zrównoważonego rybołówstwa.

Nowe [normy handlowe](#) w zakresie etykietowania, jakości i identyfikowalności umożliwiają lepsze przekazanie konsumentom informacji na temat pochodzenia kupowanych ryb oraz sposobu produkcji.

Zasada zrównoważonego rozwoju dotyczy również statków UE wykonujących połowy [poza wodami UE](#). Komisja jest uprawniona do negocjowania i zawierania w imieniu UE [umów o partnerstwie w sprawie zrównoważonych połowów](#) z niektórymi krajami partnerskimi spoza UE. Umowy te:

- umożliwiają statkom UE odławianie nadwyżek dozwolonych połowów w wyłącznej strefie ekonomicznej* kraju partnerskiego w prawie uregulowanym środowisku w zamian za wkład finansowy;
- skupiają się na ochronie zasobów i zrównoważeniu środowiskowym, zapewniając, że wszystkie statki UE podlegają tym samym zasadom kontroli i przejrzystości.
- Państwa członkowskie muszą wspierać rozwój [zrównoważonej akwakultury](#) poprzez wieloletnie plany krajowe.

Inne dyrektywy UE w sprawie rybołówstwa i ochrony mórz

Należą do nich:

- [Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiająca ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego \(Dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej\)](#)¹¹. Dyrektywa odwołuje się do Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza (UNCLOS)¹² zatwierdzonej Decyzją Rady 98/392/WE z dnia 23 marca 1998 r. dotyczącą zawarcia przez Wspólnotę Europejską Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza i Porozumienia z dnia 28 lipca 1994 r. odnoszącego się do stosowania jego części XI oraz określiła ramy dla strategii morskich dla każdego państwa członkowskiego. Strategie morskie powinny być aktualizowane co 6 lat i konsultowane ze społeczeństwem¹³. Zgodnie z Dyrektywą Polska powinna publikować i udostępniać do wiadomości publicznej streszczenia następujących elementów swoich strategii morskich lub związane z nimi aktualizacje: 1) ocenę wstępną i określenie dobrego stanu środowiska; 2) zadania środowiskowe; 3) programy monitorowania; 4) programy środków.
- [Dyrektywa 2014/89/UE](#)¹⁴ (Dyrektywa w sprawie planowania przestrzennego obszarów morskich): dyrektywa ta nakłada na państwa członkowskie wymóg opracowania planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich najpóźniej do dnia 31 marca 2021 r. Ustanawia ona również obowiązek dokonywania przeglądu tych planów co najmniej raz na dziesięć lat. Wymaga ona również zastosowania zintegrowanego podejścia do planowania, z udziałem interesariuszy i konsultacjami z nimi, wykorzystania najlepszych dostępnych danych i informacji, uwzględnienia interakcji lądu i morza, zapewnienia transgranicznej współpracy między państwami członkowskimi i promowania współpracy z państwami trzecimi.
- [Dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej](#) i [Dyrektywa w sprawie planowania przestrzennego obszarów morskich](#) zostały transponowane do prawa polskiego w

¹¹ [EUR-Lex - 32008L0056 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

¹² [UNCLOS+ZAŁĄCZNIKI+ZAS.+UMOWA](#)

¹³ [Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska.](#)

¹⁴ [eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2014:257:FULL](#)

postaci Prawa wodnego¹⁵ i Ustawie o obszarach morskich¹⁶. Prawo wodne obejmuje proces udziału społeczeństwa realizowany na mocy Dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej oraz Dyrektywy w sprawie planowania przestrzennego obszarów morskich.

- Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska¹⁷. Celami Dyrektywy są: 1) zagwarantowanie prawa dostępu do informacji dotyczących środowiska będących w posiadaniu organów publicznych lub przeznaczonych dla tych organów oraz określenie warunków i praktycznych ustaleń w zakresie wykonywania tego prawa; oraz 2) zapewnienie udostępniania społeczeństwu i rozpowszechniania informacji dotyczących środowiska w celu osiągnięcia jak najszerzej dostępności i rozpowszechniania informacji dotyczących środowiska.
- Dyrektywy SOOS¹⁸ i OOŚ¹⁹, transponowane do prawa polskiego przez Ustawę OOŚ²⁰ oraz Konwencja z Aarhus obejmują dostęp do informacji dotyczących środowiska, informacji publicznych i procedury konsultacji podczas procesów SOOS i OOŚ.
- Dyrektywa siedliskowa²¹ i Dyrektywa w sprawie ochrony dzikiego ptactwa²² (odpowiednio: 92/43/EWG i 2009/147/WE) zostały ustanowione w celu ochrony środowiska przyrodniczego niektórych gatunków flory i fauny oraz grzybów i ich siedlisk (chronionych w ramach obszarów Natura 2000). Dotyczą one również środowiska morskiego, w szczególności ssaków morskich i ptaków na obszarze Bałtyku. Ocena oddziaływania projektów dokumentów strategicznych oraz planowanych inwestycji na gatunki i siedliska przeprowadza się zgodnie z procedurą określoną w Dyrektywie siedliskowej, która w Polsce została transponowana do prawa krajowego Ustawą o ochronie przyrody²³ i jest zintegrowana z procedurami SOOS i OOŚ.

Międzynarodowe konwencje w sprawie ochrony mające znaczenie dla Morza Bałtyckiego

Konwencja o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego z dnia 22 marca 1974 r., zaktualizowana w 1992 r., ratyfikowana przez Polskę 18 czerwca 1980 r.²⁴ oraz przez WE/UE 21 lutego 1994 r.²⁵. Konwencja ustanawia Komisję Helsińską (HELCOM)²⁶, ramy współpracy międzynarodowej, zasady informowania społeczeństwa i wymiany informacji na szczeblu międzynarodowym, a także zakres odpowiedzialności za zanieczyszczenia, w tym wykazy substancji szkodliwych dla środowiska morskiego itp. Konwencja określa przede wszystkim zasadę zapobiegania zanieczyszczeniom, stosowania najlepszych praktyk ekologicznych i najlepszej dostępnej technologii. HELCOM przygotowała zaktualizowany w październiku 2021 r. Bałtycki plan

¹⁵ [Akt prawny \(sejm.gov.pl\)](http://sejm.gov.pl)

¹⁶ [Akt prawny \(sejm.gov.pl\)](http://sejm.gov.pl)

¹⁷ eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003L0004

¹⁸ eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001L0042

¹⁹ [Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko Tekst mający znaczenie dla EOG \(europa.eu\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011L0042)

²⁰ [Akt prawny \(sejm.gov.pl\)](http://sejm.gov.pl)

²¹ eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31992L0043

²² [Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa \(europa.eu\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0147)

²³ [Akt prawny \(sejm.gov.pl\)](http://sejm.gov.pl)

²⁴ [Oświadczenie rządowe z dnia 18 czerwca 1980 r. w sprawie ratyfikacji przez Polską Rzeczpospolitą Ludową Konwencji o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego, sporządzonej w Helsinkach dnia 22 marca 1974 r. \(sejm.gov.pl\)](http://sejm.gov.pl)

²⁵ eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31994D0157

²⁶ [HELCOM](http://helcom.fi)

działań²⁷ uwzględniający działania morskie, takie jak farmy wiatrowe (głównie pod względem emisji hałasu podczas przygotowania i eksploatacji lub likwidacji inwestycji) oraz działania w zakresie gospodarki ryb, w tym wytyczne dotyczące zrównoważonego wykorzystania zasobów rybnych.

Polskie ustawodawstwo

Ustawa o bezpieczeństwie morskim

Ustawa o bezpieczeństwie morskim²⁸: W rozdziale 5a ustawy uregulowano wymagania dotyczące bezpiecznej eksploatacji morskich farm wiatrowych. Morska farma wiatrowa musi spełniać wymagania w zakresie bezpieczeństwa, ochrony środowiska morskiego, ochrony granicy państwowej na morzu oraz obronności państwa określone w przepisach. Morska farma wiatrowa musi być zbudowana i eksploatowana z zapewnieniem: 1) zgodności z uzyskanym pozwoleniem na wznoszenie lub wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń lub uzgodnieniem lub pozwoleniem na układanie kabli lub rurociągów w polskich obszarach morskich oraz decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach; 2) bezpieczeństwa żeglugi; 3) bezpieczeństwa personelu zaangażowanego w budowę, eksploatację i likwidację morskiej farmy wiatrowej; 4) funkcjonowania systemów łączności, bezpieczeństwa morskiego, ochrony granicy państwowej na morzu oraz obronności państwa; 5) ochrony środowiska morskiego. Przepisy te nakładają na inwestora w morskie farmy wiatrowe obowiązek opracowania szeregu ekspertyz zatwierdzonych przez właściwe organy, w tym ekspertyz nawigacyjnych.

Prawo wodne

Prawo wodne reguluje gospodarkę wodną zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, w tym wydawania pozwoleń wodnoprawnych. Przepisy ustawy stosuje się do wód morskich w zakresie gospodarowania wodami, ochrony przed zanieczyszczeniem ze źródeł lądowych oraz ochrony przed powodzią. Zgodnie z przepisami prawa aktualizację planu gospodarowania wodami, który obejmuje jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych oraz wody przybrzeżne (dotyczy przede wszystkim korytarza linii energetycznej), a także aktualizację programu ochrony wód morskich²⁹ (dotyczy również terenu farmy wiatrowej) opracowuje się co 6 lat. Proces konsultacji społecznych związanych z pozwoleniem wodnoprawnym dotyczącym inwestycji Baltic Power prowadzony był od 5 lipca 2021 r. do 5 października 2021 r. W ramach konsultacji odbyły się m.in. trzy konferencje krajowe w Gdańsku, Gdyni i Szczecinie. Podczas konsultacji społecznych dotyczących projektu programu zgłoszono łącznie 188 uwag i wniosków. Spośród przedstawionych uwag i wniosków uwzględniono 121 uwag, częściowo uwzględniono 11, 35 nie uwzględniono, a w przypadku 21 udzielono wyjaśnień³⁰. Dwie uwagi zgłoszone przez dwie organizacje pozarządowe dotyczą morskich farm wiatrowych: jedna dotyczy emisji hałasu podczas budowy, a druga dotyczy monitorowania łodzi rybackich (oddziaływanie na walenie i rola rybaków w gromadzeniu danych dotyczących walenia). Nie zgłoszono żadnych innych uwag szczegółowych dotyczących rybołówstwa ani źródeł utrzymania rybaków.

Ustawa o obszarach morskich

Ustawa o obszarach morskich ma zastosowanie do zarządzania morskimi wodami wewnętrznymi i morzami terytorialnymi. W art. 24 ustawy o obszarach morskich określono strefy bezpieczeństwa wokół sztucznych wysp i grup sztucznych wysp (znajdujących się w odległości nie dalszej niż 1000 m od siebie). Wokół kabli i rurociągów również ustanawia się strefy bezpieczeństwa. Właściwy

²⁷ [Baltic-Sea-Action-Plan-2021-update.pdf \(helcom.fi\)](#)

²⁸ [Akt prawny \(sejm.gov.pl\)](#)

²⁹ Ostatnie dokumenty zostały opracowane w roku 2016 [kpowm-2016.pdf \(kzgw.gov.pl\)](#) i przyjęte przez Radę Ministrów w dniu 11 grudnia 2017 r. [Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 grudnia 2017 r. w sprawie przyjęcia Krajowego programu ochrony wód morskich \(sejm.gov.pl\)](#).

³⁰ [Podsumowanie konsultacji społecznych w ramach przygotowania projektu aktualizacji Programu Ochrony Wód Morskich - Ministerstwo Infrastruktury - Portal Gov.pl \(www.gov.pl\)](#) [Podsumowanie konsultacji społecznych w ramach przygotowania projektu aktualizacji Programu Ochrony Wód Morskich - Ministerstwo Infrastruktury - Portal Gov.pl \(www.gov.pl\)](#)

terytorialnie dyrektor urzędu morskigo (w tym przypadku z siedzibą w Gdyni) jest odpowiedzialny za ustanowienie w drodze zarządzenia stref bezpieczeństwa dostosowanych do rodzaju i przeznaczenia sztucznych wysp, innych konstrukcji i urządzeń, kabli lub rurociągów, sięgające nie dalej niż 500 m od każdego punktu ich zewnętrznej krawędzi, chyba że inny zasięg strefy jest dozwolony przez przyjęte standardy międzynarodowe lub zalecony przez właściwą organizację międzynarodową. Dyrektor urzędu morskigo jest odpowiedzialny za określenie warunków poruszania się w obszarze strefy bezpieczeństwa, w szczególności może wprowadzić ograniczenia żeglugi, rybołówstwa, uprawiania sportów wodnych lub nurkowych lub prac podwodnych. Przyjmuje się, że strefę ochronną wyznacza się wokół całej farmy wiatrowej oraz energetycznej linii przesyłowej i stacji elektroenergetycznej.

Ustawa wprowadza odrębne rozporządzenie dotyczące opracowania i wydawania planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich. Wszystkie plany i projekty związane z zarządzaniem morskimi wodami wewnętrznymi i morzem terytorialnym są zatwierdzane przez organy administracji morskiej w porozumieniu z odpowiednimi gminami nadmorskimi. Istotne obszary zawarte są w planie zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich lub ich części, pozwoleniach na wznoszenie i wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń w polskich obszarach morskich oraz pozwoleniach na układanie i utrzymywanie podmorskich kabli i rurociągów na morskich wodach wewnętrznych i morzu terytorialnym wydanych na podstawie tego przepisu ustawy. Plan zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich powinien uwzględniać rozmieszczenie stref zamkniętych dla żeglugi i rybołówstwa oraz, w miarę możliwości, opis okresowo ogłaszanych stref niebezpiecznych dla żeglugi i rybołówstwa, ustanowionych na potrzeby obronności lub bezpieczeństwa państwa. W związku z obowiązkami wynikającymi z dyrektywy, w 2015 r. opracowano studium uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich wraz z analizami przestrzennymi³¹. Studium powinno być przedmiotem konsultacji publicznych, ale żadne szczegółowe dane na temat tego postępowania nie są dostępne.

Ustawa OOŚ reguluje procedury SOOŚ i OOŚ zintegrowane z procedurami dotyczącymi oddziaływania na obszary Natura 2000 oraz celami ramowej dyrektywy wodnej. Zgodnie z ustawą wszystkie projekty dokumentów strategicznych, w tym dotyczących morskich farm wiatrowych, działalności związanej z morzem itp., a także planowane inwestycje wymienione w rozporządzeniu muszą posiadać procedury przeglądu lub pełnej oceny skutków (właściwa ocena). Prawo gwarantuje udział społeczeństwa w procedurach SOOŚ i OOŚ. Okres ujawniania informacji w przypadku procesu uwzględniającego udział społeczeństwa wynosi zazwyczaj 21 lub 30 dni, i podczas procedur OOŚ czasami jest powtarzany. Jeżeli przewiduje się oddziaływanie na inne kraje, stosuje się procedury transgraniczne zgodnie z konwencją z Espoo³².

Ustawa Prawo budowlane

Prawo budowlane³³ – ustawa reguluje działalność w zakresie projektowania, budowy, utrzymania i rozbiórki obiektów budowlanych oraz określa zasady postępowania przez organy administracji publicznej w tych obszarach. Zgodnie z ustawą dla morskich farm wiatrowych oraz dla energetycznej linii przesyłowej wydaje się pozwolenia na budowę.

POSTANOWIENIA SZCZEGÓŁOWE DOTYCZĄCE ODSZKODOWAŃ I PRZYWRACANIA UTRACONYCH ŹRÓDEŁ DOCHODÓW POSZKODOWANYCH GOSPODARSTW RYBACKICH I WŁAŚCICIELI GRUNTÓW

Rybołówstwo

W odniesieniu do rybołówstwa w Polsce brak jest obecnie regulacji prawnych regulujących wypłatę rekompensat lub odszkodowań w przypadku utraty źródła dochodów lub wzrostu kosztów pracy w związku z realizacją inwestycji. Jeżeli w związku z realizacją morskiej farmy wiatrowej wystąpią trudności w prowadzeniu działalności połowowej, nie ma prawnej możliwości uzyskania odszkodowania za utracone dochody. Przyznawanie odszkodowań lub wsparcia grupom społecznym

³¹ [Studium uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego Polskich Obszarów Morskich \(umgdv.gov.pl\)](http://umgdv.gov.pl)

³² [Tekst konwencji / UNECE](#)

³³ [Akt prawny \(sejm.gov.pl\)](http://sejm.gov.pl)

tracącym źródło dochodów jest częścią dobrych praktyk międzynarodowych, ale nie jest przewidziane przez polskie prawo.

W ramach programów operacyjnych rybakom przyznano możliwość uzyskania – po złożeniu stosownego wniosku – częściowego odszkodowania z tytułu wprowadzenia na poziomie UE ograniczeń połowów. Odnosi się to w szczególności do zakazu połowów dorsza z 2019 r. Szczegóły podano w załączniku 5.

Grunty

Sytuacje, w których w związku z realizacją inwestycji celu publicznego osoby fizyczne lub przedsiębiorcy tracą należące do nich grunty, budynki i obiekty lub budowle na gruntach, których nie można zastąpić, są uregulowane w prawie polskim, przy czym nadrzędne zasady znajdują się w konstytucji i przepisach ustawy o gospodarce nieruchomościami dotyczących procesu wywłaszczenia.

Podobnie jak w krajach OECD i UE, postępowanie w zakresie wywłaszczenia w Polsce rozpoczyna się od polubownego procesu negocjacji. Następnie, jeżeli strony nie osiągną porozumienia w ciągu dwóch miesięcy, wszczyna się postępowanie wywłaszczeniowe.

Kluczowe przepisy polskiego prawa dotyczące nabywania gruntów i odnoszące się do lądowych elementów Inwestycji zestawiono w poniższej tabeli.

Akt prawny	Opis	Uwagi/luki
Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej ³⁴ z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. 1997 nr 78 poz. 483)	Chroni prawo własności i prawo dziedziczenia. Artykuł 21 stanowi, że wywłaszczenie jest dopuszczalne jedynie wówczas, gdy jest dokonywane „na cele publiczne i za słusznym odszkodowaniem” (zgodnie ze sformułowaniami zawartymi w Powszechnej deklaracji praw człowieka)	Ogólne ramy prawne zgodne z ogólnym prawem międzynarodowym dotyczącym praw człowieka
Ustawa o gospodarce nieruchomościami 21 sierpnia 1997 r. ³⁵ (tekst jednolity: Dz.U. 2023, poz. 344)	Określa zasady wywłaszczenia z nieruchomości i jej wyceny. Zgodnie z ustawą wywłaszczenie z nieruchomości może nastąpić wyłącznie na cele publiczne, a jej wycena może być dokonana wyłącznie przez rzeczoznawcę (rzeczoznawcę majątkowego). Na podstawie art. 114 postępowanie w sprawie wywłaszczenia nieruchomości na cele publiczne powinno być poprzedzone rokowaniami o nabycie w drodze umowy praw określonych w art. 112 ust. 3, przeprowadzonymi między starostą (<i>administracja samorządowa, powiat</i>) a właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości. W trakcie prowadzenia negocjacji właścicielowi może być zaoferowana nieruchomość zamienna. Wszczęcie postępowania wywłaszczeniowego następuje, jeżeli w ciągu dwóch miesięcy nie osiągnięto porozumienia.	Brak przepisów dotyczących odszkodowania za utratę dochodów lub na przywrócenie źródeł utrzymania. Dotyczy wyłącznie gruntów, budynków i innych obiektów lub budowli na gruntach, których nie można zastąpić.
Kodeks cywilny ³⁶ 23 kwietnia 1964 r. (tekst jednolity: Dz. U. 2022, poz. 360 z późn. zm.)	Umożliwia dochodzenie roszczeń cywilnoprawnych w przypadku braku zgody na wywłaszczenie	Ma zastosowanie w przypadku nieosiągnięcia przez strony porozumienia w sprawie odszkodowania
Ustawa o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych 17 grudnia 2020 r. ³⁷ (tekst jednolity: Dz.U. 2002, poz. 1050 z późn. zm.)	Specjalna ustawa dotycząca morskich farm wiatrowych. Ustawa określa: 1) zasady i warunki udzielania wsparcia dla energii elektrycznej wytwarzanej w morskich farmach wiatrowych; 2) zasady i warunki przygotowania oraz realizacji inwestycji w zakresie budowy morskich farm wiatrowych; 3) zasady rozporządzania zespołem urządzeń służących do wyprowadzenia mocy oraz morską farmą wiatrową; 4) wymagania w zakresie budowy, eksploatacji i likwidacji morskich farm wiatrowych.	Brak przepisów dotyczących odszkodowania za straty.
Ustawa o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych z dnia 24 lipca 2015 r. ³⁸ (wersja ujednolicona: Dz. U. 2022, poz. 273 z późn. zm.)	Ustawa określa zasady przygotowania i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych, a także źródła ich finansowania. Generalnie (i między innymi) zapewnia Skarbowi Państwa możliwość nabycia gruntu w trybie przyspieszonym na potrzeby inwestycji w zakresie sieci przesyłowej. Art. 3a. Przepisy ustawy stosuje się również do inwestycji w zakresie zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy w rozumieniu ustawy z dnia 17 grudnia 2020 r. o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych (...), z tym że inwestorem w odniesieniu do tych inwestycji jest wytwórca. Art. 19. 1. Decyzją o ustaleniu lokalizacji strategicznej inwestycji w zakresie sieci przesyłowej zatwierdza się podziały nieruchomości. Mapy z projektami podziału nieruchomości stanowią integralną część decyzji o ustaleniu lokalizacji strategicznej inwestycji w zakresie sieci przesyłowej. 7. Do ustalenia wysokości i wypłacenia odszkodowania stosuje się odpowiednio przepisy o gospodarce nieruchomościami, z uwzględnieniem art. 21. 8. Jeżeli została przejęta część nieruchomości, a pozostała część nie nadaje się do prawidłowego wykorzystania na dotychczasowe cele, wojewoda na żądanie dotychczasowego właściciela lub użytkownika wieczystego nabywa w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa tę część nieruchomości.	Nieruchomości stają się z mocy prawa własnością Skarbu Państwa z dniem, w którym decyzja o ustaleniu lokalizacji strategicznej inwestycji w zakresie sieci przesyłowej stała się ostateczna, za odszkodowaniem. Do kwestii związanych z odszkodowaniem stosuje się przepisy ustawy o gospodarce nieruchomościami.

³⁴ [Akt prawny \(sejm.gov.pl\)](https://sejm.gov.pl)

³⁵ [Akt prawny \(sejm.gov.pl\)](https://sejm.gov.pl)

³⁶ [Akt prawny \(sejm.gov.pl\)](https://sejm.gov.pl)

³⁷ [Akt prawny \(sejm.gov.pl\)](https://sejm.gov.pl)

³⁸ [Akt prawny \(sejm.gov.pl\)](https://sejm.gov.pl)

ZAŁĄCZNIK 4 – MIĘDZYNARODOWE ANALIZY PORÓWNAWCZE – ODSZKODOWANIA DLA GOSPODARSTW RYBACKICH A FARMY WIATROWE

Chociaż wiele państw nie posiada obecnie przepisów w tym zakresie, niektóre państwa UE i/lub OECD ustanowiły szczegółowe przepisy i/lub wytyczne dotyczące odszkodowań dla rybaków ze względu na ograniczenia i zakłócenia spowodowane rozwojem morskiej energetyki wiatrowej.

WYMAGANIA MIĘDZYNARODOWYCH INSTYTUCJI FINANSOWYCH

Kredytodawcy Inwestycji stosują zestaw wymogów środowiskowych i społecznych. Chociaż różnią się one co do treści, są zbieżne co do zasad. Istnieją trzy zestawy polityk środowiskowych i społecznych, które będą stosowane przez Kredytodawców w inwestycji Baltic Power:

- Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) stosuje swoje normy środowiskowe i społeczne z 2022 r. Normą mającą zastosowanie do skutków wysiedleń i przywracania utraconych źródeł dochodów jest Standard 6 „Przymusowe przesiedlenia”.
- Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR) stosuje 10 „Wymogów dotyczących wyników” (PR) dołączonych do swojej nadrzędnej polityki środowiskowej i społecznej (2019). Wymogi dotyczące wyników odnoszące się do skutków wysiedleń oraz przywracania utraconych źródeł dochodów określono w dokumencie PR5 „Przejmowanie gruntów, ograniczenia w użytkowaniu gruntów i przymusowe przesiedlenia”, natomiast dokument PR10 dotyczy „Ujawniania informacji i zaangażowania interesariuszy”.
- Inni kredytodawcy stosują Standardy efektywności (PS) Międzynarodowej Korporacji Finansowej, a mianowicie dokument PS5 „Przejmowanie gruntów i przymusowe przesiedlenia”.

Chociaż głównym obszarem zainteresowania wszystkich tych norm dotyczących „przesiedleń” są skutki nabywania gruntów, to normy te wyraźnie odnoszą się również do ograniczeń w wykorzystaniu zasobów naturalnych, a zatem mają one zastosowanie do skutków ograniczeń dla żeglugi lub łowisk. Kluczowe wymagania tych norm, które są istotne dla inwestycji Baltic Power, są następujące:

- Należy unikać wysiedlenia (w tym „wysiedlenia ekonomicznego”, czyli wpływu na źródła dochodów) lub minimalizować je, badając technicznie i ekonomicznie wykonalne alternatywne rozwiązania projektowe w ramach Inwestycji;
- Źródła dochodów dotknięte skutkami realizacji Inwestycji powinny podlegać poprawie lub przywróceniu do poziomu sprzed realizacji Inwestycji w oparciu o prostą zasadę „nie pogarszać sytuacji, jeśli się jej nie poprawia”; „źródła dochodów” w rozumieniu norm międzynarodowych to szerokie pojęcie, które obejmuje m.in. dochód, dostęp do usług, jakość życia;
- Wszelkie plany łagodzenia lub kompensowania wpływu realizacji Inwestycji na źródła dochodów oraz przywracania źródeł dochodów w przypadkach, w których niemożliwe jest uniknięcie wpływu rezydualnego, powinny być przedmiotem szczegółowych konsultacji z zainteresowanymi grupami, z uwzględnieniem, w stosownych przypadkach, szczególnych potrzeb kobiet i grup defaworyzowanych; obejmuje to ujawnianie planów łagodzenia skutków i konsultacje w przypadku zdarzeń mających znaczenie kulturowe;
- Plany powinny podlegać monitorowaniu i ocenie.

DANIA

Dania przyjęła szczegółowe ramy regulacyjne, uzupełnione wytycznymi technicznymi³⁹. Przepisy ustawy o rybołówstwie dotyczące interakcji rybaków z inwestycjami w zakresie morskiej energetyki wiatrowej:

³⁹ https://ens.dk/sites/ens.dk/files/Globalcooperation/offshore_wind_and_fisheries_in_dk.pdf

- OOŚ inwestycji w zakresie morskiej energetyki wiatrowej powinna obejmować szczegółową ocenę oddziaływania na rybołówstwo, opartą zarówno na oficjalnych danych Duńskiej Agencji Rybołówstwa, jak i na wywiadach z lokalnymi rybakami. Poziom odszkodowania podlega ocenie niezależnego konsultanta.
- Deweloper musi skontaktować się z rybakami prowadzącymi działalność komercyjną na danym obszarze w celu wynegocjowania ewentualnego odszkodowania za udokumentowane straty na mocy ustawy o rybołówstwie. Negocjacje w sprawie odszkodowania prowadzone są zasadniczo przez Duńskie Stowarzyszenie Rybaków. Koncesjonariusz powinien jednak mieć świadomość, że Duńskie Stowarzyszenie Rybaków może nie reprezentować wszystkich rybaków prowadzących działalność komercyjną na danym obszarze. Wszelkie odszkodowania dotyczą morskiej farmy wiatrowej i kabli.
- Wytyczne zachęcają również do podejmowania działań minimalizujących „usprawniających proces negocjacyjny”, takich jak:
 - Ograniczenie obszarów wyłączonych przez podział terenu budowy na różne etapy;
 - Zapewnienie przychodów zastępczych przez włączenie niektórych jednostek rybackich lub rybaków w budowę i eksploatację morskiej farmy wiatrowej, np. jako statki strażnicze;
 - Umożliwienie połowów narzędziami biernymi w obrębie farmy wiatrowej.

Niedawny (czerwiec 2023 r.) rządowy „plan morski” jest postrzegany przez lokalne zainteresowane strony jako wzmocnienie dalej idących roszczeń odszkodowawczych ze strony rybaków i ograniczenie, które może spowodować, że kolejne inwestycje w zakresie morskiej energetyki wiatrowej będą lepiej uwzględniać interesy rybołówstwa.

W załączniku 2 przedstawiono dokument podsumowujący wydany przez Duńską Agencję Energetyczną, w którym przedstawiono najważniejsze środki, jakie deweloperzy powinni podejmować w interakcjach z sektorem rybołówstwa.

FRANCJA

Francja ustanowiła w 2021 r. podatek od morskiej energii wiatrowej (19 305 EUR za 1 MW mocy zainstalowanej rocznie), który ma zastosowanie do wszystkich farm wiatrowych zlokalizowanych na wodach terytorialnych i w WSE. Wpływy z tego podatku są dzielone w następujący sposób:

- 50% dla gmin, z których może być widoczna dana farma wiatrowa;
- 35% dla lokalnych komitetów rybaków;
- 10% dla francuskiego Biura ds. Różnorodności Biologicznej (podmiotu publicznego odpowiedzialnego za zarządzanie różnorodnością biologiczną i jej ochronę);
- 5% dla lokalnych organizacji ratownictwa morskiego.

Wpływy z tego podatku kierowane do komitetów rybaków mają zasadniczo na celu wspieranie modernizacji statków i technik połowowych w celu dostosowania ich do zmieniających się i bardziej restrykcyjnych przepisów UE dotyczących rybołówstwa. Nadal trwają konsultacje dotyczące różnych kwestii związanych z wdrażaniem podatku i z dostępnych informacji wynika, że stowarzyszeniom rybaków nie przekazano jeszcze żadnych środków finansowych w ramach stosowania tego podatku. W rezultacie francuscy rybacy nadal wszczynają wiele postępowań prawnych zmierzających do unieważnienia pozwoleń na realizację projektów farm wiatrowych, a między grupami rybaków, deweloperami realizującymi inwestycje morskie a instytucjami państwowymi promującymi energię odnawialną systematycznie dochodzi do napięć.

WIELKA BRYTANIA

Wielka Brytania opowiedziała się za „nieograniczającymi wytycznymi”, w związku z czym poza ogólnymi przepisami dotyczącymi OOS (dla której wymogi zostały ostatnio obniżone w stosunku do poprzednich ram prawnych UE) nie istnieją żadne szczególne ramy regulacyjne, ale deweloperów morskich farm wiatrowych zachęca się do podejmowania negocjacji zbiorowych lub indywidualnych w sprawie oferowanych odszkodowań dla rybaków. Podobnie zachodzą trudności związane z realizacją projektów, ponieważ niektórzy deweloperzy próbowali negocjować indywidualnie oferty odszkodowań, podczas gdy organizacje rybaków opowiadały się za rozwiązaniami zbiorowymi, co spowodowało, że organizacje rybaków zdecydowanie sprzeciwiały się niektórym inwestycjom.

REZOLUCJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

W dniu 7 lipca 2021 r. Parlament Europejski przyjął rezolucję w sprawie wpływu morskich farm wiatrowych i innych systemów energii ze źródeł odnawialnych na sektor rybołówstwa. W rezolucji wzywa się między innymi do:

(cytat)

- „17. podkreśla, że w miarę możliwości morskie farmy wiatrowe powinny być umieszczane w strefach, w których połowy są niedozwolone, aby zminimalizować negatywny wpływ na sektor rybołówstwa;
- 18. stwierdza, że morskie farmy wiatrowe mogą mieć wpływ na rybołówstwo z powodu zmiany rozmieszczenia i obfitości gatunków morskich poławianych komercyjnie, a także z powodu zamykania tych obszarów ze względów bezpieczeństwa lub wymuszania zmiany działalności połowowej lub metody połowów, na przykład z aktywnej na pasywną;
- 19. nalega na nawiązywanie dialogu i współpracy z rybakami na wczesnym etapie procesu; podkreśla konieczność uwzględnienia lokalnych ekosystemów i specyfiki społeczności lokalnej; podkreśla konieczność przyznania rybakom odpowiedniej rekompensaty, jeżeli budowa morskich farm wiatrowych będzie miała wpływ na ich działalność; (...)
- 23. podkreśla, że przemieszczenie działalności rybackiej dotknie w szczególności rybaków zajmujących się łodziowym rybołówstwem przybrzeżnym, ponieważ mogą oni nie być zdolni do przeniesienia się na bardziej odległe od brzegu łowiska lub do zmiany metody połowów, w szczególności gdy morskie farmy wiatrowe będą zlokalizowane na wodach terytorialnych (do 12 mil morskich od brzegu); domaga się przyznawania odpowiedniej rekompensaty, jeśli nie będzie innego rozwiązania;
- 24. podkreśla konieczność ułatwienia dostępu do ubezpieczenia dla statków rybackich poławiających w strefach farm wiatrowych lub przepływających przez nie, ponieważ obecnie jest ono bardzo problematyczne ze względu na niewystarczające kwoty odszkodowania oferowane przez polisy ubezpieczeniowe;
- 25. zwraca uwagę, że wszelkie ograniczenia dostępu do tradycyjnych łowisk mają bezpośredni wpływ na źródła utrzymania rybaków w różnych nadbrzeżnych państwach członkowskich UE i na zależne od rybołówstwa miejsca pracy na lądzie; podkreśla w związku z tym, że w razie potrzeby, jeśli nie będzie innego rozwiązania, trzeba będzie przyznawać odpowiednią rekompensatę; ponadto zwraca uwagę, że ograniczenia dostępu mogą zagrażać odpowiedzialnemu i zrównoważonemu zapewnianiu bezpieczeństwa żywnościowego;

(koniec cytatu)

INNE ROZWIĄZANIA W INNYCH KRAJACH

Ogólnie rzecz biorąc, deweloperów morskiej energetyki wiatrowej zachęca się do negocjowania co najmniej jednego z następujących działań w zakresie odszkodowań dla rybaków lub łagodzenia ponoszonych przez nich skutków:

- Jednorazowe lub regularne wpłaty do funduszu wspólnotowego, zarządzanego na poziomie gminy lub lokalnego stowarzyszenia rybaków;
- Wpłaty do funduszy zarządzanych przez organizacje pozarządowe zajmujące się różnorodnością biologiczną lub kwestiami społecznymi;
- Wsparcie w formie konkretnych inwestycji lokalnych i środowiskowych, wspieranie edukacji, modernizacji floty, modernizacji narzędzi połowowych lub inwestycji w portach;
- Umowy o podziale korzyści (udział w zyskach lub współwłasność w inwestycji);
- Zatrudnianie rybaków przy budowie i eksploatacji, zarówno jako przedsiębiorstwa (statki strażnicze), jak i osoby fizyczne (przekwalifikowanie do pracy przy budowie lub eksploatacji morskich farm wiatrowych).

Ważne jest również rozważenie możliwości opracowania metod utrzymania rybołówstwa w obszarach MFW („Identyfikacja sposobów utrzymania rybołówstwa”)⁴⁰. Środki minimalizujące potencjalne konflikty między sektorem rybołówstwa a morską farmą wiatrową, zidentyfikowane w opracowaniu Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni, obejmują:

- „Działania podejmowane na etapie projektowania – np. dobór obszarów o niskiej zdolności połowowej, projektowanie fundamentów turbin i zabezpieczenie antyerozyjne w taki sposób, aby ułatwiały stworzenie sztucznej rafy zwiększającej potencjał siedliska;
- Działania mające na celu wspieranie istniejących rodzajów działalności połowowej: rozwój narzędzi połowowych dostosowanych do nowych warunków, wsparcie finansowe działań na rzecz poprawy efektywności/opłacalności połowów prowadzonych w rejonie farm wiatrowych, np. produkty pochodzenia rybnego, udział w tworzeniu lokalnej bazy przetwórczej,
- Rozwój nowych rodzajów działalności rybackiej i nierybackiej, np. szkolenia w zakresie wykorzystania nowych rodzajów narzędzi, pomoc w opracowaniu technologii maksymalizujących jakość produktu, zatrudnianie rybaków przy eksploatacji MFW lub turystyka związana z rybołówstwem rekreacyjnym na obszarze MFW”.

Ponadto należy zauważyć, że w sektorze lądowych farm wiatrowych, zwłaszcza w gospodarkach rozwijających się lub wschodzących oraz tam, gdzie budowa farm potencjalnie może mieć skutki dla społeczności tubylczych, obok obowiązkowego odszkodowania za grunty coraz powszechniejsze stają się długoterminowe umowy o podziale korzyści z zainteresowanymi grupami, które to umowy przybierają następujące dwie główne formy:

- Dostęp zainteresowanych grup do kapitału zaangażowanego w inwestycję oraz wynagrodzenie w formie dywidend;
- Przydzielenie stałego lub zmiennego odsetka zysków zainteresowanym grupom.

ZESTAWIENIE WYTYCZNYCH OBOWIĄZUJĄCYCH W DANII

Źródło: Duńska Agencja Energii

[https://ens.dk/sites/ens.dk/files/Globalcooperation/offshore wind and fisheries in dk.pdf](https://ens.dk/sites/ens.dk/files/Globalcooperation/offshore%20wind%20and%20fisheries%20in%20dk.pdf)

⁴⁰ Warunki współistnienia w polskich obszarach morskich projektów morskich farm wiatrowych i towarzyszącej morskiej infrastruktury przesyłowej i gospodarki rybackiej, Morski Instytut Rybacki – Państwowy Instytut Badawczy, Gdynia, 01.04.2022 / „Conditions of coexistence in Polish maritime areas of offshore wind farm projects and accompanying offshore transmission infrastructure and fisheries management”

MORSKA ENERGETYKA WIATROWA I RYBOŁÓWSTWO W DANII

Rozwój projektów morskich farm wiatrowych siłą rzeczy będzie miał wpływ na rybołówstwo na tym obszarze, dlatego konieczne jest wdrożenie ram prawnych w tym zakresie. W Danii deweloper musi skonsultować się z lokalnymi rybakami i omówić potencjalne środki łagodzące w postaci odszkodowania finansowego za szacowaną utratę dochodów. Na podstawie udokumentowanych danych szacunki te są inicjowane na etapie oceny oddziaływania na środowisko i finalizowane po potwierdzeniu planu farmy.

RAMY PRAWNE

Duńska ustawa o rybołówstwie ma zastosowanie do „stref ochronnych kabli”, tzn. całego obszaru farmy wiatrowej oraz strefy buforowej 200 m z obu stron wzdłuż kabli wyprowadzenia mocy.

Zgodnie z ustawą o rybołówstwie wszyscy rybacy, którzy zwyczajowo prowadzą połowy na danym obszarze, muszą otrzymać odszkodowanie za utratę dochodów. Deweloper musi wynegocjować odszkodowanie z każdym poszkodowanym rybakami, a licencja na wytwarzanie energii elektrycznej z morskiej farmy wiatrowej (elektrowni) zostanie udzielona Deweloperowi tylko wtedy, gdy zawrze on porozumienia ze wszystkimi poszkodowanymi rybakami.

W Pozwoleniu na budowę udzielonym Deweloperowi (lub „Koncesjonariuszowi”) określa się następujące warunki:

1. Koncesjonariusz musi skontaktować się z odpowiednimi rybakami prowadzącymi komercyjną działalność połowową w celu zorganizowania procesu budowy w sposób, który nie wpłynie na rybołówstwo komercyjne w stopniu większym niż jest to konieczne.
2. Koncesjonariusz musi skontaktować się z rybakami prowadzącymi działalność komercyjną na danym obszarze w celu wynegocjowania ewentualnego odszkodowania za udokumentowane straty na mocy ustawy o rybołówstwie (...). Negocjacje w sprawie odszkodowań prowadzone są zasadniczo przez Duńskie Stowarzyszenie Rybaków. Koncesjonariusz powinien jednak mieć świadomość, że Duńskie Stowarzyszenie Rybaków może nie reprezentować wszystkich rybaków prowadzących działalność komercyjną na danym obszarze. Wszelkie odszkodowania będą obejmować obszar morskiej farmy wiatrowej, w tym system sieci wewnętrznej, oraz korytarz kabla

wyprowadzenia mocy. W przypadku niektórych projektów kable wyprowadzenia mocy jest instalowany przez duńskiego OSP Energinet.dk, która następnie prowadzi także proces zawierania porozumień w sprawie odszkodowań z poszkodowanymi rybakami. W przypadku ustalenia kwoty odszkodowania, kwota ta musi zostać wypłacona przez Koncesjonariusza (i/lub Energinet.dk w przypadku korytarza kabla wyprowadzenia mocy).

3. Kwestię odszkodowania za zakłócenia w rybołówstwie w fazie budowy oraz za straty o charakterze stałym, a także wysokość ewentualnego odszkodowania należy w miarę możliwości ustalić przed rozpoczęciem prac budowlanych na morzu.

OCENA SKUTKÓW

Ocena oddziaływania na rybołówstwo komercyjne jest przygotowywana w ramach oceny oddziaływania na środowisko (OOS) danej morskiej farmy wiatrowej. W duńskim modelu OOS jest przeprowadzana jednocześnie z procesem wydzielania obszarów, a zatem opiera się na zakresie projektu (zakres wg podejścia Rochdale) obejmującym najbardziej pesymistyczny scenariusz.

Analiza opiera się zarówno na istniejących danych Duńskiej Agencji Rybołówstwa – takich jak dane z dziennika połowowego (wielkość połowów w danym obszarze), informacjach z systemu monitorowania statków itp. – jak i na wywiadach z lokalnymi rybakami. Ma ona na celu określenie rodzaju działalności połowowej prowadzonej na tym obszarze, najważniejszych komercyjnych gatunków ryb, ich rozmieszczenia w skali roku itp. Następnie oceniane są potencjalne oddziaływania w fazie budowy i eksploatacji. Jednak ostateczne oszacowanie strat i odszkodowania ekonomicznego dla rybaków zostanie dokonane dopiero po ostatecznym opracowaniu planu farmy wiatrowej.

MORSKA ENERGETYKA WIATROWA I RYBOŁÓWSTWO W DANII

grudzień, 2018 r.

W związku z tym po zakończeniu procedury przetargowej deweloper zatrudnia niezależnego konsultanta w celu oszacowania poziomu odszkodowania, które powinno zostać wypłacone rybakom. Zakres i metody prowadzenia badań są uzgadniane we współpracy z Duńskim Stowarzyszeniem Rybaków.

Deweloper, Duńskie Stowarzyszenie Rybaków i Duńska Agencja Rybołówstwa dokonują ostatecznego przeglądu i uzgadniają sprawozdanie.

NEGOCJACJE

Odszkodowanie powinno być wypłacane z tytułu **udokumentowanych strat**, na przykład w wyniku porównania danych za ostatnie dwa lata z danymi z lat dziesięciu.

Duńskie Stowarzyszenie Rybaków i Deweloper zazwyczaj prowadzą wspólnie negocjacje, a Duńskie Stowarzyszenie Rybaków powinno angażować odpowiednie organizacje lokalne. Indywidualny rybak może jednak podjąć decyzję o samodzielnym prowadzeniu negocjacji, a Deweloper jest zobowiązany do podjęcia negocjacji.

Strony mogą również zawrzeć dobrowolne porozumienie: na przykład Energinet.dk zawarła dobrowolne porozumienie z Duńskim Stowarzyszeniem Rybaków w sprawie zezwolenia na połowy włokami dennymi nad kablem wyprowadzenia mocy łączącym morską farmę wiatrową Horns Rev 2 z lądem na zachodnim wybrzeżu Danii. Dzięki temu dobrowolnemu porozumieniu rybakom nie wypłacono odszkodowania.

Proces negocjacji mogą ułatwić inne działania minimalizujące, takie jak:

- Ograniczenie obszarów wyłączonych przez podział terenu budowy na różne etapy;
- Zapewnienie przychodów zastępczych przez włączenie niektórych jednostek rybackich lub rybaków w budowę i eksploatację morskiej farmy wiatrowej, np. jako statki strażnicze;
- Umożliwienie połowów narzędziami biernymi w obrębie farmy wiatrowej.

Odszkodowanie może zostać przyznane za następujące oddziaływania:

Faza przedbadawcza

- Czasowe usuwanie narzędzi połowowych.
- Czasowe wstrzymanie działalności połowowej na obszarach, na których np. prowadzone są badania geotechniczne.

Faza budowy

- Wstrzymanie wszelkiej działalności połowowej na obszarze budowy.

Etap eksploatacji

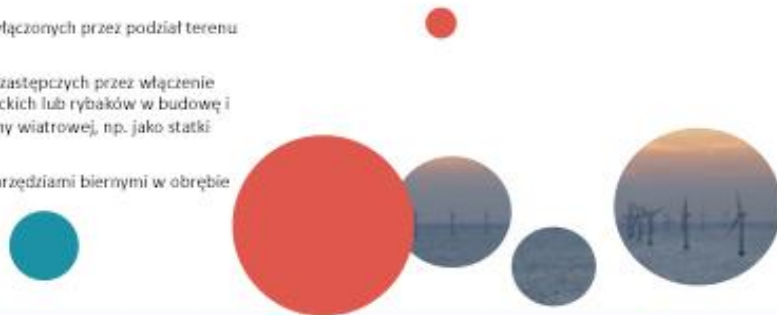
- Potencjalne wstrzymanie określonej działalności połowowej w obrębie farmy wiatrowej (zwykle wokół kabli wewnętrznych i wyprowadzenia mocy, które są chronione zarządzeniem wykonawczym w sprawie kabli (BEK nr 939 z dnia 27/11/1992)).
- Konieczność pokonania większych odległości w celu dotarcia na nowe łowiska.

Więcej informacji na naszej stronie internetowej:

<https://ens.dk/en/our-responsibilities/global-cooperation>

W celu uzyskania dalszych informacji prosimy o kontakt:

lm@ens.dk
+45 3392 6779

ZAŁĄCZNIK 5 – GRUPY RYBAKÓW, KTÓRE WNIOŚY WKŁAD W PROCES KONSULTACJI SPOŁECZNYCH DOTYCZĄCYCH PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO OBSZARÓW MORSKICH, ORAZ TREŚĆ ZGŁASZANYCH UWAG

1. Środkowopomorska Grupa Rybacka

Stowarzyszenie, data rejestracji: 29 sierpnia 2013 r. – stowarzyszenie producentów ryb. Siedziba w Ustce. Rodzaje prowadzonej działalności:

- Połowy w wodach morskich
- Przetwarzanie i konserwacja ryb, skorupiaków i mięczaków
- Produkcja gotowych posiłków i dań
- Działalność agentów specjalizujących się w sprzedaży pozostałych określonych towarów
- Sprzedaż hurtowa pozostałej żywności, włączając ryby, skorupiaki i mięczaki
- Sprzedaż detaliczna ryb, skorupiaków i mięczaków prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
- Magazynowanie i składowanie innych towarów
- Wydawanie książek, czasopism i pozostałych periodyków.

Wnioski Organizacji do projektu planu zagospodarowania przestrzennego na 2014 r.:

- Potrzeba szeroko zakrojonych konsultacji społecznych;
- Wniosek o zorganizowanie spotkania z przedstawicielami środowiska rybackiego;
- Wniosek o uwzględnienie negatywnego wpływu infrastruktury liniowej na działalność gospodarczą w zakresie rybołówstwa.

2. Krajowa Izba Producentów Ryb

www.kipr.org.pl

Krajowa Izba Producentów Ryb jest organizacją samorządu gospodarczego zrzeszającą podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie rybołówstwa morskiego. Cele organizacji:

racjonalne wykorzystanie zasobów morza,
poprawa warunków sprzedaży produktów rybołówstwa,
opracowanie planów i programów połowowych,
ochrona działalności połowowej,
podjęcie działań na rzecz stabilizacji rynku owoców morza.

W dniu 1 stycznia 2022 r. do organizacji należały 24 jednostki rybackie, w tym łodzie i kutry – głównie z Ustki, ale również z Łeby i Darłowa.

Wnioski złożone w trakcie procesu planowania (2014–2018):

- Konieczność zabezpieczenia obszarów na północ od Ławicy Słupskiej jako obszaru o podstawowym znaczeniu dla rybołówstwa oraz zapewnienia portom korytarzy transportowych na łowiska Rynny Słupskiej i Ławicy Środkowej
- Konieczność zabezpieczenia obszaru Południowego Bałtyku na północ od Ustki i Łeby dla działalności połowowej
- Konieczność zabezpieczenia Zatoki Puckiej jako obszaru istotnego dla rybołówstwa przybrzeżnego.

Uwagi do projektu planu zagospodarowania przestrzennego (2018) dotyczyły w szczególności:

- planowanych warunków korzystania z akwenu podczas eksploatacji morskich farm wiatrowych, które to warunki nie pozwolą rybakom na prowadzenie połowów dorsza pelagicznego i dennego oraz łososia (uwaga dotyczy decyzji Dyrektora Urzędu Morskiego zakazującej prowadzenia rybołówstwa i żeglugi w strefach bezpieczeństwa ustanowionych dla każdej farmy wiatrowej oraz w miejscach zagrażających bezpieczeństwu wewnętrznej infrastruktury technicznej)
- etapu budowy oraz zapisów o wprowadzeniu zakazu rybołówstwa i żeglugi w akwenu zajęтым pod budowę wraz z 500 m strefą bezpieczeństwa wokół akwenu.
- Zamknięcie terenu budowy dla żeglugi i rybołówstwa powinno być częściowe, a nie całkowite.

3. Darłowska Grupa Producentów Ryb i Armatorów Łodzi Rybackich

www.darlowskagpr.pl

Darłowska Grupa Producentów Ryb i Armatorów Łodzi Rybackich Sp. z o. o. jest uznaną organizacją producentów ryb, wspiera Lokalne Centrum Pierwszej Sprzedaży Ryb, za pośrednictwem którego rybacy wprowadzają do pierwszej sprzedaży dorsza, łososia i inne gatunki ryb złowione na Morzu Bałtyckim.

Organizacja jest spółką skupiającą 31 członków. Należą do nich indywidualni armatorzy jednostek rybackich stacjonujących w Darłowie, Dąbkach, Jarosławcu oraz jednostek Środkowopomorskiej Grupy Rybackiej, do której należą głównie statki stacjonujące w Ustce. Łącznie posiadają one 57 jednostek rybackich.

Od początku swojej działalności organizacja pozyskuje środki unijne na cele związane z bieżącym utrzymaniem i rozwojem spółki. Ponadto ich rybacy uczestniczą w programach ochrony środowiska.

Uwagi podczas procesu zagospodarowania przestrzennego (2016):

- Wniosek kwestionujący zasadność farm wiatrowych w polskiej WSE i przedstawiający ich potencjalny wpływ na środowisko

ZAŁĄCZNIK 6 – ŚRODKI WYRÓWNAWCZE DLA RYBAKÓW W POLSCE

ODSZKODOWANIE ZA ZAKOŃCZENIE DZIAŁALNOŚCI – PRZED KOŃCEM 2022 R.

15 listopada 2022 r. upływał termin składania wniosków o pomoc finansową dla armatora lub współarmatora jednostki rybackiej na rozpoczęcie nowej działalności gospodarczej.

Pomoc Agencji skierowana była do armatora lub współarmatora jednostki rybackiej wpisanej do rejestru jednostek rybackich i zobowiązującej się do trwałego zaprzestania działalności połowowej.

Maksymalna kwota pomocy wynosi 200 000 PLN na jednego wnioskodawcę. Proces wypłaty odszkodowań prowadzi Agencja ds. Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR).

Źródło: <https://www.gov.pl/web/arimr/pomoc-dla-wlascieli-statkow-rybackich-na-rozpozecie-wykonywania-dzialalnosci-gospodarczej>

ODSZKODOWANIE ZA ZAKOŃCZENIE DZIAŁALNOŚCI – OD 2023 R.

Od 24.02.2023 r. armatorzy jednostek rybackich mogą składać do oddziałów regionalnych ARiMR wnioski o pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Beneficjenci pomocy:

Pomoc Agencji skierowana jest do armatora lub współarmatora jednostki rybackiej wpisanej do rejestru jednostek rybackich (...) i zobowiązującej się do trwałego zaprzestania działalności połowowej nie później niż w ciągu 24 miesięcy od dnia zawarcia umowy o przyznaniu pomocy.

Maksymalna kwota pomocy wynosi 200 000 PLN na jednego wnioskodawcę.

Pomoc nosi nazwę *pomocy de minimis* i jest przyznawana zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 oraz przepisami dotyczącymi postępowania w sprawach dotyczących pomocy państwa.

Źródło: <https://www.gov.pl/web/arimr/pomoc-dla-wlascieli-statkow-rybackich-na-rozpozecie-wykonywania-dzialalnosci-gospodarczej3>

ODSZKODOWANIE ZWIĄZANE Z WOJNĄ W UKRAINIE (GRUDZIEŃ 2022 R.)

W grudniu 2022 r. ogłoszono nabór wniosków o dofinansowanie w ramach Działania 5.3 „Działania marketingowe” w ramach Priorytetu 5 „Wspieranie obrotu i przetwarzania”. Dodatkowe koszty ponoszone przez podmioty gospodarcze w sektorze rybołówstwa i akwakultury z powodu zakłóceń na rynku spowodowanych wojną w Ukrainie i jej wpływu na łańcuch dostaw produktów rybołówstwa i akwakultury mogą potencjalnie kwalifikować się do otrzymania określonego odszkodowania.

Odszkodowanie było przyznawane armatorom jednostek rybackich prowadzących połowy komercyjne, na jednostkę rybacką o całkowitej długości:

- poniżej 5 m – w wysokości 9 000 zł,
- od 5 m do 7,99 m – w wysokości 12 000 zł,
- od 8 m do 11,99 m – w wysokości 28 000 zł,
- od 12 m do 40,60 m – w wysokości 96 000 zł.

Limit pomocy finansowej w ramach całego pakietu wynosi 28 321 000 zł.